

ИШОНЧ

Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерациясининг газетаси

32

1994 йил
6—12 август
(174)

**Меҳнатим, меҳр-муҳаббатим
сенга, ҳур Ватан!**

МАҚСАДСИЗ ИШ БИТМАС...

Келажакка катта умид боғлаб, унинг пойдеворини мустаҳкам қилиб қуришимиз лозим. Президентимиз шунга даъват этади. Қуни кеча Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда 1994 йилнинг 1 ярмида иқтисодий ислохотни амалга ошириш яқунлари ва уларнинг самардорлигини янада кучайтириш чора-тадбирлари ҳақида гапирар экан, халқимизнинг турмуш даражасини яхшилаш, фаровонликка эришишнинг бекиёс аҳамияти ҳақида муфассал тўхтади.

— ...Ўтказилган ислохотнинг устивор йўналишларини, алоҳида аҳамият бериш лозим бўлган жиҳатларини яна бир бор назардан кечириб, аниқлаб олиб, фаолиятимизни яна ана шу асосда давом эттиришимиз керак,— деди у.— Зеро, ҳаётга табдиқ этилаётган ислохотдан асосий мақсад Республиканинг тўла иқтисодий мустақиллигига эришиш... ислохот йўлидаги асосий муаммоларни янада муваффақиятли амалга оширишдан иборатдир.

Дарҳақиқат, мақсадсиз иш битмас... деб бежиз айтмаган халқимиз. Фақат мақсад билан олдинки кўра билиш ва олий мақсад билан олдинги интилиш мумкин. Бизнинг мақсадимиз, фаровон келажакни барпо қилиш экан, ҳозирдан белни маҳкам боғлаб, астойдил унга киришишни ҳаётнинг ўзи тақозо қилмоқда бугун. Бунёдкор халқимиз, айниқса деҳқонларимиз, пиллакору ғаллакорларимиз фидокорона меҳнат қилиб, ҳар жабҳада фақат юқори натижаларга эришмоқни олдиларига олий мақсад қилиб олган эканлар, бу бугунги сиёсатимизга бўлган садоқатдан далолатдир. Шунинг учун ҳам Президентимиз "Ўзбекистон тарихида биринчи марта 1 миллион тоннадан зиёд ғалла тайёрланганлигини таъкидлаб, "лекин ана шу пешона тери билан етиштирилган пилла, ғалла учун ҳақ тўлашни, деҳқонлар билан ҳисоб-китоб қилишни тегишли идоралар нега пайсалга соляпти, дея,— куйиниб гапирди,— ана шунинг натижасида корхоналарнинг ўзаро қарзи кўпайиб кетмоқда. Улар ҳозир 4 миллиард сўмни ташкил этади. Шундан тахминан 20 фонзи ҳамдўстлик давлатларига тегишли,— дейди.

Юртбошимиз айтишича, мустақиллигимизнинг яна бир рамзи ўзининг бўй-басти, кўрки, чиройи билан зоҳир бўлиб, кўзларимизни қувонтирмоқда. Шунинг учун ҳам сўминг харид қобилиятини мустаҳкамлаш, кадрини тушириб юбормаслик энг долзарб вазифалардан эканлигини ҳам уқтириб ўтади.

Мамлакатда хусусийлаштириш жараёни ҳам кўнгилдагидек кечмаётганлигидан ачиниб гапирди. "У фақат расмийлик учун амалга оширилгандек таассурот қолдиради. Савдо, маънавий хизмат соҳаларида бу иш гўё тугалланган бўлсада, амалда моҳият деярли ўзгармади", дейди у.

Президентимиз транспорт соҳасидаги қийинчиликларга ҳам алоҳида тўхталиб, турли ташкилотларда, айниқса, автокорхоналарда баъзи эҳтиёт қисмлар йўқлиги туфайли тўхтаб ётган ўнлаб юк машиналари, автобуслар борлиги ва уларни фуқароларга шахсий мулк сифатида сотиш мумкинлиги, шундай қилинса, шахсий мулк эгаси таъмирлашни ҳам ўзининг зиммасига олиши, эҳтиёт қисмлар ҳам топиши, энг муҳими ўша транспорт воситалари одамларга хизмат қилиши мумкинлигини ҳам таъкидлаб ўтди.

Тошкент, Бухоро, ва Самарқанд шаҳрида меҳмонхоналарни чет эллик сармоядорларга сотилганига анча бўлганига қарамай, амалда ҳеч бир иш қилинмаётганлигини ҳам танқид қилди. "Ахир бу меҳмонхоналарга сайёҳлар келишади, ўзларининг доллар, марка, иенларини ташлаб кетишади. Қолаверса, шаҳарларимизга юксак хизмат кўрсатиш маданияти кириб келади, одамларимиз улардан иш ўрганади", дея президентимизнинг таъкидлашидан мақсад келажакимизнинг тўкин-сочини бўлиши, халқимиз маданиятли турмуш кечиршига бўлган ғамхўрлигидан далолатдир.

У қишлоқ хўжалиги тизимини ислох қилиш масаласида ҳам тўхталиб, ҳозир кўп давлат хўжаликларини мулкчиликнинг янги жамоа, оилавий ижара шаклларига ўтгани, деҳқон-фермер хўжаликларини ташкил этилгани, аммо унинг келажак қандай бўлишини тасаввур қилиш мураккаблашиб бораётганини ҳам уқтирди. "Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг бу борада аниқ дастури ёки бирор амалий таклифи йўқ,— деди у.— Ваҳоланки, ер ҳақиқий эгасини топмас экан, бу соҳадаги ислохот олға босмайди".

Келажак буюк давлат барпо этишнинг ўзи бўлмайди, албатта. Бу борада миллий давлатчиликни, асрий қадриятларини тиклаш, бозор муносабатларининг ижтимоий-иқтисодий асосларини яратиш зарур. Бу борада республикамизда катта ишлар қилинаётган. "Бошқача қилиб айтганда,— дейди Ислоҳ Каримов,— баъзилар бино қуришни томдан бошлаган бир вақтда биз ислохотимиз пойдеворини мустаҳкамлаб олиб, босқичма-босқич амалга оширяпмиз... Фақат аҳил бўлсак, бир-биримизга ишониб, бир ёқадан бош чиқариб, камчилик ва нуқсонларни қадам-бақадам бартараф этиб борсак, иншооллох, барча нияти-мизга етамиз".

Президентимизнинг бу сўзларидан аниқ-равшанки, эртанги фаровон кунларимиз яқин, чунки унинг пойдевори мустаҳкам.

ТАРАДДУД

Мустақиллигимизнинг уч йиллигини нишонлаш олдидан оммавий ҳашар уюштириш ташаббусига қўшилаётганлар сафи кундан-кунга кенгаймоқда.

Ўтган ҳафта бу ташаббус юзасидан Ўзбекистон кимё саноати тармоқлари ходимлари касабаси уюшмалари Марказий Қўмитасининг мажлиси қатнашчилари мурожаат қабул қилган эдилар. Бугунги кунда Ўзбекистон алоқа ходимлари касабаси уюшмалари Марказий Қўмитаси жамаоиси ҳам бу ташаббусга бажонидил қўшилганликларини билдиришди. Қўмитанинг Раёсат йиғилишида Ўзбекистон Республикаси алоқа вазирлиги тасарруфидаги барча алоқа тармоқлари аъзоларига қарата чиқарган ўз мурожаатлари бир овоздан маъқулланиб, тасдиқланди. Улуғ байрам муносабати билан умумхалқ ҳашаридан тушган иш ҳақини ижтимоий жиҳатдан муҳтож оилаларга, ногиронлар, кўп болали оналар, етимхоналар ҳисобига ўтказишга қарор қилдилар.

"Ишонч" мухбири.

Барча ишлаб чиқариш корхоналари ва муассасаларида байрамолди муносабатлари қилиб кетди. Тошкентдаги "Паризод" тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси ҳам бу муносабатга фаол қатнашиб билан хилма-хил кийим-кечаклар тикиб, аҳолига тўхта қилиш ҳаракатига астойдил киришилган. Сиз кўриб турган суратда ана шу корхона тикув цехининг илгор ишчилари Дилбар Атолова, Базира Маҳкамалар янги андоза билан маҳсулот яратиш устида баҳс юритишмоқда.

К. ЎЛМАСОВ олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИ РАЁСАТИДА

Шу кеча кундузда Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг уч йиллиги байрами олдидан ҳаммаёқда таратилган қизғин. Кишиларда кўтаринки руҳ, ўзгача ғайрат-ташаббус. Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси кенгаши раёсати мажлисида ана шу айём файзи кездди. Мажлисини кенгаш раиси Х. Б. Жамолов бошқарди.

Мажлисида Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси кенгашининг саккизинчи мажлисини ва Ўзбекистон касабаси уюшмалари XV қурултойини қақариш масалалари ҳам кўриб чиқилиб, бу ҳақда бир битимга келиб олинди. Шунингдек, Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерациясига бирлашган Ўзбекистон касабаси уюшмалари янги

Низом лойиҳаси ва Ҳаракат дастури лойиҳаси, Ўзбекистон касабаси уюшмалари XV қурултойига вакиллик нормаси, Федерация марказий кенгашини шакллантириш таркиби тўғрисидаги ахборотлар тингланди ва яна бошқа қатор масалалар кўриб чиқилиб, ҳар бири ҳақида алоҳида қарорлар қабул қилинди.

Ўз навбатида сўзга чиққан касабаси уюшмалари ва тармоқ кўмита раҳбарлари тасарруфларидаги корхоналарнинг жамоа аҳли яқинлашиб келаётган музобак айёмга қандай ҳозирлик кўраётганликлари ва меҳнат ютуқлари тўғрисида ахборотлар беришди.

Айниқса, байрамолди умумхалқ

ҳашарини уюштириш тўғрисида Ўзбекистон фуқаролари, касабаси уюшмаларининг барча аъзоларига Ўзбекистон кимё саноати ходимлари касабаси уюшмаси Марказий Қўмитасининг кенгайтирилган мажлиси қатнашчилари эълон қилган мурожаати мажлис аҳлига бошқача руҳ бағишлади. Бу мурожаат япми мажлис аҳли томонидан алоҳида эътибор билан қабул қилиниб, унга алоқа ходимлари касабаси уюшмаси Марказий Қўмитаси ва бошқа қатор уюшма кўмиталари ҳам қўшилганликларини изҳор этидилар.

Шунингдек, мажлисида Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси газеталарига 1995 йил учун обуна ташкил этиш масаласи юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

ЯНГИЧА ШАРОИТ ВАЗИФАЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ КЕНГАШИНИНГ VIII МАЖЛИСИ

Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерацияси кенгашининг навбатдаги VIII мажлисида кенгаш раиси Х. Б. Жамолов "Турли тарздаги иқтисодий ва бозор муносабатлари шароитида Ўзбекистон касабаси уюшмалари фаолиятини такомиллаштириш ва тарихий тузилишини қайта ташкил этиш тўғрисида" маъруза қилди. (Маъруза матни газетанинг 3-4 ва 5-саҳифаларида босилмоқда).

Маъруза юзасидан сўзга чиққан Тошкент вилояти касабаси уюшмалари кенгаши раиси Д. Н. Жаҳонгирова, Ўзбекистон кимё саноати ходимлари касабаси уюшмаси Марказий Қўмитаси раиси Н. Т. Қосимов, Чирчиқ трансфарматор заводи касабаси уюшма кўмитаси раиси Л. П. Гуль, Сурхондарё вилоят касабаси уюшмалари кенгаши раиси Х. Шарофудинов, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ходимлари касабаси уюшмаси республика кўмитаси раиси И. Абдуғаниев, энергетика ва электротехника ходимлари касабаси уюшмаси Тошкент вилоят кўмитаси раиси К. Мақсудхонов, Андижон вилоят касабаси уюшмалари бирлашмаси кенгаши раиси ўринбосари Н. Икромовлар истиқлол шарофати билан республика касабаси уюшмалари ходимлари эркин ва мустақил фаолият кўрсатиб, федерал ва халқчиллик тамойилларига амал қилинаётганликларини гапириб бердилар. Қатор чет эл мамлакатлари касабаси уюшма марказлари билан ўзаро алоқалар боғланиб, маълум даражада тажриба

алмашувлар ривож топди. Борди-келдилар яхши йўлга қўйилди.

Сўнги йиллар ичида республика касабаси уюшмалари фаолиятида анча илғимий ўзгаришлар юз берганлиги ҳам ҳеч кимга сир эмас. Эл-юрт ҳаммасини кўриб, ҳис қилиб турибди. Бу ўзгаришлар ўз навбатида касабаси уюшмалари тизимлари ва иш юритиш тартибларига ижобий таъсирини ўтказадиган янги Ҳаракат дастури ва Низомини ишлаб чиқиш мақсадаги мувофиқ деган таклифлар ўртага қўйилмоқда. Шу муносабат билан кенгаш аъзолари Ўзбекистон касабаси уюшмалари Федерациясига бирлашган касабаси уюшмаларининг Ҳаракат дастури ҳамда Низомининг янги лойиҳасини асосан тасдиқладилар. Маъруза лойиҳаларини "Ишонч" ва "Ишонч-Доверие" газеталарида эълон қилингандан кейин барча республика касабаси уюшма ташкилотларида мукамал ўрганилиб, кенг муҳокама қилинишга тавсия этилди.

Мажлисида Ўзбекистон касабаси уюшмалари XV қурултойини 1995 йилнинг март ойида Тошкент шаҳрида қақаришга қарор қилинди. Шунингдек, мажлисида яна бир қатор масалалар кўрилиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Мажлисида Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Х. Жўраев, Республика Вазирлар Маҳкамаси бўлим бошлиғи Р. Каримов ва бошқа маъмурий ташкилотлар раҳбарлари иштирок этидилар.

ХАБАРЛАР МАҒЗИ

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Вазирлар Маҳкамаси "Чорва моллари ва сутнинг харид нархларини ошириш тўғрисида" қарор қабул қилди.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Ун ва булка номининг чакана нархларини ўзгартириш тўғрисида"ги ва "Аҳолига сотиладиган автомобиль бензинининг чакана нархларини ўзгартириш тўғрисида"ги қарорига кўра 1994 йил-

нинг 1 августидан бошлаб 1 килограмм уннинг чакана нархи 1,2 сўм, 1 килограмм булка номининг чакана нархи 1 сўм, аҳолига сотиладиган бензиннинг чакана нархи 1 литр учун 2 сўм миқдорига белгиланди.

РЕСПУБЛИКАМИЗ Президенти Ислоҳ Каримов мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Туркиянинг "Бейендик" фирмаси бошқаруви раиси Маҳмат Бейендикни қабул қилди. БМТнинг Афғонистондаги махсус

миссияси раҳбари, БМТ Бош қотибнинг махсус вакили Маҳмуд Мистирейни ҳамда БМТнинг Афғонистонга инсонпарварлик ердами кўрсатишни мувофиқлаштирувчи бюроси директори Миссурис Сотирисни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов уларнинг илтимосига кўра қабул қилди. Суҳбат чоғида Афғонистондаги ҳамда Тожикистон чегарасидаги вазиятни тинч йўл билан ҳал этиш борасидаги саъй-

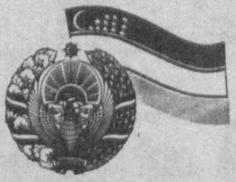
ҳаракатларни янада фаоллаштириш масалалари муҳокама қилинди.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов Тошкентдаги хорижий ваколатхоналар ходимлари, Ўзбекистон оммавий ахборот воситалари вакиллари ҳамда чет эллик журналистлар билан учрашди. Учрашув Ўзбекистонда ислохотлар жараёни, давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатига бағишланди. Учрашув сўнггида Ислоҳ Каримов дипломатлар ва журналистларнинг

кўплаб саволларига батафсил жавоб берди.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президентининг Фармони билан Ўзбекистон Республикаси савдо харид уюшмаси "Ўзбектайёрлов-савдо" ташкил этилди.

КЕЧА мамлакатимизнинг барча олий ўқув юрталари кундузги бўлимларига кирувчилар учун тест усулида имтиҳонлар бўлиб ўтди.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

ШАҲДАМ ОДИМЛАР

Таҳририятимизнинг буғунги меҳмони Қорақалпоғистон республикаси Олий Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари вазифасини бажарувчи, қўмита раиси Гулистон Аҳмедовна АННАҚИЛИЧЕВА.

— Гулистон Аҳмедовна, Қорақалпоғистонда уч йил мобайнида содир бўлган ўзгаришлар, истиқболга қўзғанаётган вазифалар хусусида гапириб берсангиз.

— Уч йиллик босиб ўтилган йўл, бир неча ўн йилларга татиғулик десам муболаға бўлмас. Ҳақиқий мустақилликка эришиб, ўзлимизни танидик, ўз тақдиримизга ўзимиз эгалик қилдик. Ҳар бир фуқоро келажакка комил ишонч билан қарай бошлади. Энг муҳими ўтган уч йилда сиёсий барқарорлик, тинчлик таъминланиб, бозор муносабатларига ўтишдек, мураккаб бир шароитда халқларимизнинг меҳнат қилиши учун қулайлик яратиб берилди.

Ўлкамизда иқтисодиётни мустақамлаш, аҳоли турмуш даражасини ошириш, фаровонлигини таъминлаш учун изчил иқтисодий ислохотлар ўтказилди. Айниқса, Президентимизнинг шу йил 21 январдаги Фармони ва ундан кейин қабул қилинган қарор ҳамда кўрсатмаларидан келиб чиқиб, маиший хизмат, савдо, турар-жой, маҳаллий саноат ва дорихоналарни давлат тасарруфидан чиқариш тугаланиш арафасида. Республикада уч марта “ким ошди” савдоси ўтказилди. Шу кунларда мулкнинг шахсий шакллари ўзлаштирган меҳнат жамоалари сони 2,5 миңдан ортиб, 15 миң киши меҳнат қилаётган. Хусусийлаштирилган корхоналарда маҳсулот етиштириш ҳажми икки, ҳатто уч баробар ортиб кетди.

Деҳқон фермер хўжаликлари сафи кенгайиб, ҳиссадорлик ҳисобидаги фермаларни ташкил этиш ҳал қилувчи поронага кўтарилди. Овулларда хомашени қайта ишловчи кичик корхоналар, цехлар қурилиб тайёр маҳсулот етиштириш қўлаймоқда.

Лекин бу вазифаларни оғишмай адо этишда ва иқтисодий ислохотлар ўтказишда қатор нуқсонлар борлиги шу йил 29 июль кунин бўлиб ўтган республика Вазирлар Маҳкамасининг мажлисида рўйи-рост очиб ташланди.

Қишлоқ хўжалигида ислохотларни ўтказиш талаб даражасида эмаслиги Президентимиз томонидан ҳаққоний танқид қилинди. Республикада истиқомат қилувчи барча қишлоқ аҳли, ҳокимликлар, жамоат ташкилотлари, биринчи навбатда ўз асфларидан салкам 400 миңга эъзони бирлаштирган касаба уюшмалари бу кўрсатмалардан тегишли хулоса чиқазилди.

— Мустақиллик Қорақалпоғистонга ҳам чет эл инвестициясини киритиш, қўшма корхоналар тузишни тезлаштириш имконини берди. Бу борада ҳам тўхтасангиз.

— Мустақиллик том маънода маҳаллий тадбиркорлар ва ишбилармонлар учун кенг йўл очиб берди. Ҳозир Германия, Франция, Италия ва Япония каби хоржий давлатларнинг республикамиз бой табиий ресурсларига қизиқишини ортмоқда.

Туркиянинг “Язек” корпорацияси билан ҳамкорликда қурилган “Катекс” — Қорақалпоғистон тўқимачилик комбинати ишлаб чиқараётган маҳсулотлар жаҳон бозорига йўл олди. “Элтекс” — Элликқалъа тўқимачилик мажмуи ҳам мустақиллик байрами арафасида ишга тушириш мўлжалланаяпти. Яна бир қўшма корхона “Чимтекс” — Чимбой тўқимачилик мажмуи қурилиши бошланди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаб, халқ дастурхонига тортиқ қилиш

асосий вазифа бўлиб қолди. Нукус тумани хўжаликлари асосан полиз, сабзавот маҳсулотлари, мева етиштиради. Илгари фақат помидор тайёрлашнинг ўзидангина йилга ярим миң тоннагача маҳсулот нобуд бўлиб кетар эди. Эндиликда туман хўжаликларида томат, консерва ишлаб чиқарувчи кичик заводлар, цехлар қурилди.

Шу туманда қанд давлаги етиштириш йўлга қўйилди. Келаси йилдан бошлаб қанд ишлаб чиқаришга киришилади. Шунингдек, нукусликлар Голландия картошкаси экиб, мўл ҳосил етиштириши ҳам ўзлаштириб олишди.

— Меҳнатқиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш борасида қилинаётган ишларни ҳам билмоқчи эдик.

— Иқтисодиётнинг сиёсатдан устиворлиги ўз навбатида ижтимоий масалаларни ҳам тезкор ҳал этиш имконини беради. Президентимиз ташаббуси билан ҳаётга тадиқ этилаётган ижтимоий сиёсат халқимиз томонидан қизгин қўллаб-қувватланмоқда. Олисдаги овуллар аҳолиси ҳам табиий газдан, сифатли ичимлик сувидан баҳраманд бўлаётганлар. Масалан, Устюрт этакларида жойлашган энг йирик Кўнғирот тумани аҳолисининг 96 фоизи табиий газ билан таъминланганлиги ҳам мустақиллик шарофатидандир.

Ноғиронлар, кўп болали оилалар, хуллас, муҳтожларга ердан бериш масаласи умумда давлат даражасига кўтарилди. Ҳозир барча хайрия жамғармалари фаол ҳаракат қилаётган.

— Биз “Соғлом авлод учун” нишонининг таъсис этилишидан беҳад фахрланмоқдамиз. Қорақалпоғистонлик икки нафар жонқуяр табиий ҳодимларимиз ана шу юксак унвон соҳиби бўлишди.

— Қорақалпоғистон деганда беҳиқтир қуриётган Орол денгизи, экологик офат зонаси кўз олдингизга келади. Бу муаммолар яқин пайтда ўз ечимини топиши мумкинми?

— Мустақиллик шарофати билан, Президентимизнинг саъй-ҳаракатлари туфайли Орол муаммосини ҳал этиш учун қуруқ гандан амалий ишга ўтилды. Бунинг эркин мисоли — шу йил 11 январь кунин Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Россия ҳукумати аъзолари иштирокида ўтказилган Нукус конференциясидир. Бу анжуманда аниқ дастурлар белгилаб олинди. Жаҳон дардига айланган Орол денгизи фожияси олдини олиш ва шу ҳудудда истиқомат қилувчи аҳолига амалий ердан беришга киришилди. Биринчи навбатда ичимлик суви билан таъминлаш, оқова ва ифлос сувларни Амударёга оқизмаслик, аҳоли саломатлигини муҳофаза этишга киришилди. “Туямўйин — Нукус” сув узатгичи ишга тушди. Германиялик мутахассислар томонидан Тахтақўпирда қуриб битказилган сувни чучуклаштириб берувчи ноёб ишпоот ишлаб турибди. Ичимлик сувини Амударё чапқирғоқ туманларининг барчасига етказиш ишлари жадал олиб борилмоқда.

Мамлакатимизнинг бошқа жойларида бўлгани каби Қорақалпоғистон ҳам шонли байрамга пухта ҳозирлик билан бормоқда. Шубҳасиз, бу халқларимиз қалбида, онгида келажакка янада қатъийроқ ишонч тугдиради, аждодларимиз меросини бундан кейин ҳам бутун қилиб, асраб-авайлаб келажакка элтишда муҳим босқич бўлади.

Сухбатдош: Абдурахмон ИСКАНДАРОВ.

СИРДАРЕ

МУВАФФАҚИЯТЛАР ЙИЛИ

Янги даврда яшаймиз. Ота-боболаримиз бир умр орзу қилган истиқлолни қўлга киритиш бизга насиб қилди. Энди уни мустақамлашимиз керак. Шунинг учун ҳам ҳар биримизнинг елкамизда турган вазифалар ҳар қачонгидан масъулиятли.

Олдимизда ҳали қанча-қанча синовлар турибди. Аммо келажадан умидимиз катта. Чунки тавлаган йўлимиз тўғри.

Вилоят ҳокимлиги иқтисодиётини барқарорлаштириш, унинг тизимларини шакллантириш, авваламбор, аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бўйича белгиланган тадбирларни оғишмай амалга ошириш учун бутун чораларни ишга солишни жадаллаштирди.

Вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг 1994 йил биринчи ярим йиллиги якунларига назар солладиган бўлсак, шу фикримизнинг тўғри эканлигига ишонч ҳосил қиламиз.

Ярим йилликда вилоятда 120 миллион сўмликдан ортиқ саноат маҳсулотлари, 107 миллион сўмга яқин халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди. Саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда ўсиш суръати ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 11,2 фоизни ташкил қилди. Охиригича йилни олиб кўрадиган бўлсак, бу энг юқори кўрсаткичдир.

Қурилиш материалларининг танқислиги, маблаг йўқлигига қарамай 47 миллион сўмдан кўпроқ капитал маблаг ўзлаштирилди. 38 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. Шу олти ой ичида қанчалик қийин бўлмасин, 50 миңг квадрат метр уй-жой, 5 та мактаб, 2 та болалар боғчаси, 3 та тиббиёт муассасаси фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари 65 километр узунликда табиий газ ва 13 километрлик ичимлик суви тармоқлари қуриб битказилди.

Гулистон шаҳрининг маҳалла қисмидаги 114 ўришли туғруқхона, Оқолтин тумани марказида 120 ўришли касалхона мустақилликнинг уч йиллиги кунин арафасида ишга туширилди.

Йилнинг биринчи қадирғоқ ҳосили — пилла етиштириш ва давлатта топшириш режасини 104 фоиздан ошириб урдаладик. Эрта-индин гаула ўрминини ҳам тугаллаيمиз. Ҳозирча сугориладиган ерлардан кўтарган хирмонимиз гектарыдан 24 центнерни ташкил қилаяпти.

Умуман, бу йил деҳқончилик йили бўлди. Ишончим комилки, 1994 йил вилоятимиз учун муваффақиятлар йили бўлиб қолади. Россия, Қозғистон, Украина республикалари билан ўзаро иқтисодий алоқалар ўрнатилди. Нижний Новгород, Омск, Свердловск шаҳарлари, шунингдек, Хабаровск ўлкасининг бир неча шаҳарларида савдо уйлари очганмиз. Биз бу ерда ўзимизда етиштирилган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотиб, улардан бизга керакли саноат ва озиқ-овқат маҳсулотларини олиб келамиз.

1752 ишпоотни хусусийлаштирдик. Уларнинг асосий қисми бугун ҳиссадорлик ва жамоа, хусусий ва оилавий мулк шаклида фаолият кўрсатмоқда. Айни пайтда вилоятдаги 552 та кичик корхона, 29 та ширкатда 5,7 миңг киши иш билан таъминланган. Кичик бизнес корхоналарининг 39 фоизи моддий ишлаб чиқариш билан банд.

5 та қўшма корхонамиз бор. “Матлуба” — Ўзбек — Хитой қўшма корхонаси табиий хизмат кўрсатишга мослашган. Корхона

жамоаси ярим йилда 2825 кишига тиббий хизмат кўрсатди. Оқолтин туманидаги “Каррера” Ўзбек — Италия қўшма корхонаси бир неча йиллардан бери соф даромад олади. “Сирдаре” Ўзбек — Австрия қўшма корхонаси эрта-индин маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. “Орзу” ва “Турккиме” Ўзбек — Туркия қўшма корхоналари эса ҳозир ташкилий даврни бошдан ўтказмоқда. Улар ип калава ва гилам ишлаб чиқаришга мослашган.

Қишлоқ хўжалигидаги ислохотлар ҳам жадал суръатда борапти. Бугунгача 71 та ҳам қувват хўжалик қайта тузилиб, жамоа ва ширкат шаклига ўтказилди. Улар йил бошидан бери вилоят бўйича етиштирилган гўштининг 37,4 фоизини, умумий соғиб олинган сутнинг 52,3 фоизини, туҳумнинг 18,7 фоизини етказиб бердилар.

1020 нафар фермеримиз бор. Уларга 8395 гектар ер ажратиб берганмиз. Бу вилоятимизда экиладиган ер майдонининг 2,1 фоизини ташкил қилади.

Ҳулом Фозиллов етакчилик қилаётган “Марказий Осиё” хусусий корпорацияси, Абдураим Мамашевнинг “Тошгул” хусусий корхоналарининг номи бугун вилоятимиз чегарасидан чиқиб кетди. Оқолтин туманидаги “Андижон” ширкатлар уюшмасида истиқомат қилаётган отахонлари Беғмат Жайноқов вилоятимиз фермерлари орасида пешқадамдир. Ота 130 бош қорамол (шунинг 45 боши соғин сигир) ни парваришлайди. Бундан ташқари 50 бош қўй-эчки, 9 бош от ҳам бор. Утган йили у 80 тонна суг етиштириб, шунинг 61 тоннасини давлатта сотди. 5 тонна гўшт етказиб берди. Умуман, отахон фермер бўлгандан бери 30 тоннага яқин гўшт, 200 тоннадан зиёроқ суг етиштиришга муваффақ бўлди. Ажратилган экин майдонининг 5 гектарыда мевали бот яратилди.

Вилоятимизда қишлоқ хўжалиги етакчи тармоқ бўлганлиги учун саноатни қишлоққа кўчиришга аҳамият бермоқдамиз. Боевут туманидаги “Тараққиёт” жамоа хўжалиги раҳбариятининг тадбиркорлиги туфайли қишлоқда 3 та кичик корхона ишга туширилди ва 200 киши ишга жалб қилинди. Шу тумандаги Навоий номидаги жамоа хўжалигида 300 тонна толани ип қилиб берадиган фабрика қуриб битказилди. Сирдаре туманидаги узумчилик ва бордорчиликка ихтисослаштирилган С. Раҳимов номидаги ширкатлар уюшмасида 5 та кичик корхона фаолият кўрсатиб турибди. Бу ерда ҳатто Сирдаре шаҳридан келиб ишлаб кетадиганлар ҳам бор.

1994 йилнинг охиригача Гулистон шаҳрида Олмониянинг “Алкател” фирмаси билан ҳамкорликда 9 миңгта рақамли алоқа станцияси жиҳозлари ўрнатилади. Туманларда алоқа хизматини яхшилаш учун Жанубий Корея Республикасининг “ДЭУ” фирмаси билан шартномалар тузилди.

Режаларимиз кўп, муаммоларимиз ҳам ундан қолишмайди. Аммо муҳими, аниқ, ҳисоб-китобли дауримиз бор. Шунинг учун ҳам барча мақсадларимизнинг амалга ошиши учун йўл очик.

Утган йилга қараганда бу йилги ютуқларимиз салмоғи катта, келгуси йилда эса бундан ҳам залворли бўлишига ишонтираман. Чунки мустақиллик бизга янги-янги куч-қувват ва катта имкониятлар берапти.

Ҳуломқодир ҲАСАНОВ, Сирдаре вилояти ҳокими.

ФАХРИЙЛАР ИЗЗАТДА

СИРДАРЕ вилоят фохрийлар шифохонасида ҳамма нарса етарли, гўе бу жойда бозор иқтисодига ўтиш даврининг қийинчиликлари мутлақо йўқдек. Шифохона дорихонасида турди дори-дармонлар бор.

Умуман, бу ерда жунгана шифохона дегинг келмайди. Ҳар бир хонада фақат иккитадан қаравот, туллар, озодалик, фарошлар фақат полларга эмас, эшик-даразаларга ҳам гард юктиришмайди.

Агар бир гуруҳ фохрийлар бизга мурожаат қилишиб, “бизнинг шифохонани, унинг бош ҳақими Алижон Рустамович Солиев ва барча шифокорларни газетлага “езинглар”, дейишмаганда, эҳтимол, бу ерда қилинаётган катта ишларни пайқамган бўлардик.

Ҳўп, бунчалик маъмурийлик манбаи нимада? Охинонда кунига бир бемор овқатига ўн беш сўмдан, дори-дармонига уч сўмдан сарфланиб турса, бюджет ажратмаси етмайдику?

Биринчи манба — пулли хизмат. Шифохона маълум киниларга хизмат кўрсатишга мўлжалланган, табиийки, улардан пул олинмайди. Бирок, малкали табиий ердан олишни истаган ҳар қандай фуқаро учун эшиклар очик. Ана шу йўл билан шу йилнинг биринчи ярмида 104 миллион 393 миңг сўмлик миаллий вилотида ҳисобда пулли хизмат кўрсатилди.

Иккинчи манба — кислород цехи. Илгари кислород баллонлари бошқа жойлардан тулзаиб келиниб, анча миқдорда пул тулларди. Энди шифохонанинг ўз кислород цехи бор. Ҳозир ички эҳтиёжлар тула қондирилиши ташқари бошқа шифохоналарга кислород сотилапти.

Учинчи манба — ердими хўжалик. Шифохона худуди бир неча гектарни ташкил қилади. Ҳозирча мева камроқ, бироқ сабзавот, полиз

маҳсулотларини кўп миқдорда етиштириш имкони бор. Бундан буюн қорамоллар қўпайтирилади. Бу ҳам даромаднинг бир манбаси.

Шифохонада физиотерапия бўлими, гелотерапия кабинати ишлаб турибди. Қуеи нури ва иссиқлиги билан даволаниш истиқболи катта. Шу сабабли энди бир неча хонада кичикроқ бино таъмирланиб, гелотерапия бўлими очиниша тайёрларик қуриляпти.

— Режамизда катта ишлар бор, — дейди бош шифокор ўринбосари, муассаса касбада уюшма қўмитаси раиси Марғуба Рихсиенна Ҳасанова. — Буларнинг энг муҳими — беморларнинг шифо топиши учун ҳозиргидан ҳам ақшироқ шароит яратишдир. Ҳозир олиб борилаётган қурилишлар ҳам худди шу мақсадга қаратилган.

С. СУЛТОНОВ.

РИЗҚ-РЎЗ МАСКАНИ

ҲАМЕНИНГ бут бўлса, бозор биносини қилувчи деҳқонларга ризқ-рўзинг бозорда, “Оролсувқурилиш” қулайлик туғдиради. дейдилар. Мустақилликнинг уч бунёд этдилар. Бозорда шимолидаги энг йирик олдидан Чимбой шаҳри деҳқонлар учун 24 ўринли марказида қад тиклаган бу аҳли ана шундай ризқ-рўз уй, юк сақлаш хоналари ҳам улкан ишпоот хонадонларнинг каму масканига эга бўлишди. Ҳар бири 200 ўринли 2 дам олиш, чойхона, маиший кўсти, ризқу рўзига барака савдо залидан иборат бу хизмат заллари ҳам савдо таратади.

“Ишонч” муҳбири.

Турли тарздаги иқтисодиёт ва бозор муносабатлари шароитида Ўзбекистон касаба уюшмалари фаолиятини такомиллаштириш ва таркибий тузилишини қайта ташкил этиш тўғрисида

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг раиси Хулкар ЖАМОЛОВнинг Федерация кенгаши 1994 йил 4 август мажлисидаги

МАЪРУЗАСИ

Муҳтарам кенгаш аъзолари, азиз меҳмонлар!

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг бугунги мажлисида биз республика касаба уюшмалари ҳаёти ва фаолиятининг ғоятда муҳим масалаларини муҳокама қилишимиз лозим.

Гап — касаба уюшмаларининг янги Ҳаракат дастури ва Низоми лойиҳалари, касаба уюшмаларининг таркибий тузилишини қайта ташкил этиш ва уларнинг фаолияти тамойиллари ҳақида боради. Ўзингизга маълум, касаба уюшмаларининг жамиятдаги ўрни ва аҳамияти, бозор ислохотларини амалга ошириш, янги ривожланган ҳуқуқий давлатни барпо этиш борасидаги муҳим вазифалари ана шу ҳужжатларга боғлиқ.

Масаланинг бундай қўйилишига сабаб нима: бу шунчаки Федерация кенгаши раҳбариятининг хоҳиш-иродасими ёки ҳаётини зарурати?

I.

Ўзингиз биласиз, ҳозир амал қилаётган Дастур ва Низом 1990 йилда ишлаб чиқилган ва 1991 йилнинг мартада қабул қилинган эди. Республика касаба уюшмаларининг таркибий тузилиши ҳам ўша вақтда шаклланган. Яъни, асосий кўрсатмалар ва фаолият тамойиллари қатъиян ягона Иттифоқ шароитида, марказлашган ВЦСПС тизимида ишлашга йўналтирилган эди.

Шундан бери республика, унинг касаба ташкилотлари ҳаётида жуда катта сиёсий, ҳуқуқий, иқтисодий ва ижтимоий ўзгаришлар рўй берди. Янги шароитлар ишга янги аҳдошуви, янги мезонларни талаб қила бошлади.

Ўзбекистон давлат мустақиллигига эришди. Халқаро майдонда жаҳон ҳамжамиятининг кенг эътирофига сазовор бўлди.

Яқинда республикамиз меҳнаткашлари мамлакатимиз мустақиллигининг 3 йиллигини кенг нишонлайдилар. Улар Президентимиз Ислам Каримов тавсия қилган турли тарздаги иқтисодиёт ва бозор муносабатларига бошқичма-бошқич ўтиш тамойилларини амалга ошира бориб, жамиятимизда фуқаролар тинчлиги, миллатлар тотувлигини мустаҳкамлаш йўлида қизгин меҳнат қилмоқдалар.

Республика касаба уюшмалари ҳам мустақилликка эришди, юқорига қарамликдан озод бўлди. Уларда эркинлик, ҳуррият ва демократия қарор топди. Улар касаба уюшмаларининг халқаро ташкилотларига тўла ҳуқуқли аъзо бўлиб кирдилар. Ўз фаолиятларини жаҳонда қабул қилинган андозалар ва тамойилларга мос равишда амалга ошира бошладилар.

Касаба уюшмаларининг ҳуқуқий мақоми ҳам ўзгарди. Мустақил Ўзбекистоннинг Конституцияси, касаба уюшмаларимиз ҳаракати тарихида биринчи марта қабул қилинган Касаба уюшмалари тўғрисидаги Қонун уларнинг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий соҳаларидаги ҳуқуқ ва ваколатларини, қонун чиқарувчи ва ижроия ҳокимиятлари билан, давлат ва хўжалик идоралари, бошқа сиёсий ва жамоат ташкилотлари билан ўзаро муносабатларини аниқ белгилаб берди.

Ниҳоят, мамлакатимизда бу жуда муҳим ижтимоий-иқтисодий вазият тубдан ўзгарди. Биз энди бозор омиллари билан юзма-юз дуч келдик. Шу йилнинг бошидан турли тарздаги иқтисодиёт ва бозор муносабатларига ўтишнинг сифат жиҳатидан янги бошқича бошланди.

Президентимиз Ислам Абдуганиевич Каримовнинг шу йилнинг 21 январидан

чиқарган Фармони, унинг инъикоси бўлиш қатор ҳужжатлар, ўз валютамизнинг муомаласига киритилиши давлатимиз ва жамиятимиз ўз миллий ва ижтимоий тараққиётининг янги бошқичига қадам қўйганидан далолат беради.

Бугунги кунгача республикада "кичик" хусусийлаштириш тугалланди, 50 мингдан зиёд савдо, умумий овқатланиш, маиший хизмат иншоотлари жамоа мулкига ёки хусусий мулкка айланди. Уй-жойларни хусусийлаштириш ўтказилди. Деҳқон, фермерлик хўжаликлари кенг ривожланмоқда. Ишлаб чиқариш бошқарувининг таркибий тузилиши қайта ташкил этилди. Асосий ҳуқуқ ва ваколатлар бевосита ишлаб чиқарувчиларга — меҳнат жамоаларига берилмоқда. Эндиликда ишлаб чиқариш масалалари халқ хўжалигининг ўзаро боғлиқ тармоқларини бирлаштирувчи мажмуалар даражасида ҳал этилиши кўзда тутилган.

Иқтисодиётда ва ижтимоий соҳада мутлақо янги муҳит шаклланди. Бугунги кунда республикада 12 мингдан зиёд ҳиссадорлик жамиятлари, ижарага олинган, кичик ва қўшма корхоналар ишлаб турибди. Борган сари маҳсулотнинг кўпи ана шу жамият ва корхоналар ҳиссасига тўғри келади. Шу кунларда иқтисодиётнинг давлат тасарруфига кирмаган корхоналарида 100 минглаб кишилар меҳнат қилишапти. Шу нарса аёнки, ўрта ва йирик корхоналар хусусийлаштирилиб, шу билан боғлиқ бўлган бошқа ўзгаришлар амалга оширилганидан сўнг бозор тузилмаларининг сони ва аҳамияти оғишмай ошиб боради.

Бу бизда мутлақо янги ижтимоий тоифалар, бир томонда — ишлаб чиқариш воситаларининг эгалари, иш берувчилар, иккинчи томонда — ёлланма ишчилар каби тоифалар таркиби топаётганлигини англатади. Жамиятдаги ижтимоий кучларнинг таркибий тузилиши ва нисбати, улар ўртасидаги муносабатларнинг янги аҳволи ана шу хусусиятлар билан белгиланади.

Ўзбекистон касаба уюшмаларининг XIV қурултойида биз Ҳаракат дастурини қабул қилаётимиз, албатта, республика бозор иқтисодиётига ўтиш йўлига мустаҳкам туриб олганидан, бу йўлдан бошқа йўлнинг йўқлигидан келиб чиққан эдик. Шунинг эътиборига олиб биз Президентимиз Ислам Каримов ишлаб чиққан бозор ислохотларининг беш тамойилини энг аввало, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ва унинг кам таъминланган гуруҳларини ҳимоялаш устиворлигини қўллаб-қувватладик. Шу билан бирга, бозор муносабатларининг ўзгаришларида фаол иштирок этиб келдик ва бундан кейин ҳам иштирок этаверамиз.

Касаба уюшмалари меҳнаткашларнинг ижтимоий манфаатларига, меҳнат ҳуқуқларига тааллуқли барча қонунлар ва ҳукумат қарорлари лойиҳаларини ишлаб чиқишда ва текширувида бевосита иштирок этдилар. Жамоа шартномалари ва битимлари ёрдамида халқ манфаатларини ҳимоя қилишнинг муайян тажрибалари орттирилган. Шу жиҳатдан олганда, илгари қабул қилинган дастурнинг мақсад ва вазифалари маълум даражада бажарилди, деб айтсак бўлади.

Лекин уч йил муқаддам биз бозор муносабатларидаги ўзгаришлар билан боғлиқ мураккаб ва зиддиятли муаммоларни олдиндан била олганимиз йўқ. Уларга нисбатан ўз нуқтан назаримизни белгилаб олишимиз ҳам қийин эди албатта.

Бозорга ўтиш ҳар бир инсоннинг ташаббускорлиги, ғайрат-шижоати, тадбиркорлиги учун кенг имкониятлар очиб берди, меҳнатни моддий рағбатлантириш омилларини вужудга келтирди. Шу билан бир қаторда нарх-навоининг ўсишини, пулнинг қадрсизланишини ҳам келтириб чиқарди. Хўжалик алоқаларининг узилиши, тўловларни ўтказиш муаммоси ишлаб чиқаришдаги турғунликка, ошқора ва яширин ишсизликка олиб келди.

Шу муаммоларни ҳисобга олиб, янги ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий шароитга жавоб берадиган Ҳаракат дастурини ишлаб чиқиш ва қабул қилиш зарур бўлиб қолди.

Амалдаги, аввалги Низомни қабул қилаётганда биз асосий ҳуқуқ ва ваколатлар, моддий ва молиявий ресурслар бевосита касаба уюшмаси ташкилотларида тўпланиши лозимлигидан келиб чиққан эдик. Биз ана шу тамойиллардан ҳозир ҳам воз кечаётганимиз йўқ. Аксинча, таклиф қилинаётган Низом лойиҳасида улар ҳам кўзда тутилган.

Аммо уч йил илгари биз бозор ислохотлари аҳолининг меҳнат ва ижтимоий манфаатларига шу қадар таъсир этишига, уларни ҳимоя қилиш учун касаба уюшмаларининг барча куч ва воситаларини сафарбар этиш зарур бўлишини тасаввур қила олмаган эдик. Ваколатларини қўйдан юқорига бериш тамойиллари бир томондан қўйи ташкилотларга бир мунча эркинлик ва мустақиллик берган бўлса, лекин иккинчи томондан марказ касаба уюшмаларини, айниқса касаба уюшмалари Федерациясининг имкониятларини чеклаб қўйганига ҳам биз гувоҳ бўлиб турибмиз.

Ҳозирги амалдаги тузилмани шакллантирар эканмиз, биз кўнгиллилик, тармоқ касаба уюшмалари ва ҳудудий уюшмаларнинг мустақиллиги тамойилларидан, федерализм тамойилларидан воз кечмоқчи эмасмиз.

Мазкур Кенгаш мажлисида муҳокама қилиниши керак бўлган асосий масалалар қисқача қилиб айтганда, ана шулардан иборат.

Федерация кенгаши Раёсати оқорида баён этилганларни ҳисобга олган ҳолда катта тайёргарлик ишларини амалга оширди. Ишчи гуруҳлари тузилди. Низом ва таркибий тузилиш бўйича Федерация кенгаши раиси ўринбосари Қ. М. Рафиқов, Ҳаракат Дастури бўйича кенгаш раиси ўринбосари М. М. Тўлаганова, шунингдек, молиявий лойиҳалар бўйича кенгаш раисининг биринчи ўринбосари Т. Ҳ. Собитовлар раҳбарлик қилишди. Уларга тармоқ ва ҳудудий уюшмаларо касаба уюшмаси ташкилотларининг раҳбарлари, аппарат ходимлари қўшилишди. Улар масалаларнинг моҳиятига кириб, бошқа мамлакатлар касаба уюшмаларидаги вазиятни ўрганиб чиқишди. Ҳуқуқшунослар ва экспертлар билан маслаҳатлашдилар. Шулар асосида таклиф ва тавсияларни ишлаб чиқдилар.

Биз ушбу лойиҳалар бўйича бир неча бор касаба уюшмаси фаоллари билан маслаҳатлашдик, касаба уюшмалари ташкилотлари ва идораларида, тармоқ ва ҳудудларнинг мажлисларида сўзга чиқдик. Ана шу иш жараёнида билдирилган таклифларнинг ҳаммаси инobatта олинди, маълум тузатишлар киритилди.

Энди ана шу энг муҳим масалалар устида мукамалроқ тўхталишга руҳсат беринг.

II.

Ўзингизга маълумки, бугунги кунда

Мустақил республикамизнинг Конституциясига мувофиқ, касаба уюшмалари жамоат ташкилоти сифатида давлат вазифаларидан озод қилинган. Ҳеч қандай сиёсий фирқа раҳбарлиги остида ишламайди. Аммо бу касаба уюшмалари давлат қурилиши ва сиёсий ҳаёт масалаларига бефарқ қарайдилар, деган маънони англатмайди. Улар ўз мустақиллигига путур етказмаган ҳолда қонун чиқарувчи, ижроия, хўжалик идоралари билан, фирқалар ва бошқа жамоат ташкилотлари билан ўзаро ҳамкорлик қилишлари мумкин ва шундай қилишлари ҳам керак. Сайлов компанияларида, референдумларда фаол иштирок этишлари, сиёсий барқарорлик мустаҳкамланишига, давлатимиз мустақиллиги ва обрў-эътиборининг ошиб боришига ёрдам беришлари лозим.

Конституцияга мувофиқ, касаба уюшмалари бевосита қонун чиқариш ташаббускорлари бўлиб чиқмайдилар. Аммо бу қонун ва меъёрий ҳужжатларни, айниқса меҳнат шароитига ва ижтимоий ҳимоя қилишга тааллуқли ҳужжатларни ишлаб чиқиш ҳамда қабул қилиш масалалари бўйича иштироклари бўлмайди деган гап эмас. Аксинча, аҳолини иш билан таъминлаш, пенсия таъминоти, касаба уюшмалари тўғрисида, меҳнатни муҳофаза қилиш, меҳнат қонуни ҳақидаги Низомга ўзгартиришлар киритиш тўғрисидаги муҳим қонунлар лойиҳалари касаба уюшмалари мутахассисларининг бевосита иштирокида ишлаб чиқилди. Бу қонунлар республика Олий Кенгаши томонидан қабул қилинганлиги ўзингизга маълум. Ҳозирги кунда ҳам касаба уюшмалари Федерация кенгаши Адлия ва Меҳнат вазирликлари билан бирга меҳнат ҳақидаги, аҳолининг кам таъминланган табақаси ва бошқалар тўғрисидаги янги қонунлар лойиҳасини ишлаб чиқиш устида иш олиб бормоқда.

Шунинг учун Дастурда касаба уюшмалари меҳнаткашлар манфаатига дахлдор бўлган барча қонунлар ва меъёрий ҳужжатлар олдиндан ишлаб чиқиши ва мутахассислар томонидан текширув ўтказилишида, фаол қатнашадилар, деб аниқ белгилаб қўйиш керак.

Маъмурий — буйруқбозлик тизимида касаба уюшмалари номигагина меҳнаткашлар ҳуқуқларини ифодалар ва ҳимоя қилар эди. Аслида улар моддий рағбатлантирилмайдиган меҳнатга сафарбар этишининг яширин кўриниши бўлиб хизмат қиларди. Социалистик мусобақа, коммунистик меҳнат учун ҳаракат ва ҳоказолар ана шу мақсадга қаратилган эди.

Лекин янги тамойилларга ўтаётган пайтда, айрим касаба уюшмалари, шу жумладан Федерациямиз ҳам, ишлаб чиқаришга аралашмай қўйдилар. Аммо ҳаёт бундай нуқтан-назарни рад этмоқда. Ишлаб чиқаришдаги самарадорликнинг пасайиб кетишидан, маҳсулотлар етказиб берилмаётганидан, тўловлар ўз вақтида ўтмаётганидан, бекор туришлардан айнан меҳнаткашлар — касаба уюшмаларининг аъзолари биринчи навбатда қийин аҳволга тушмоқдалар. Бизда ишлаб чиқаришда 6 мингдан зиёд бошланғич касаба ташкилотлари бор. Шунинг учун ҳам касаба уюшмалари барча муаммоларнинг моҳиятига кириб боришлари, ишлаб чиқаришда ҳал қилувчи таъсир ўтказишлари зарур.

(Давоми 4-5-бетларида).

Турли тарздаги иқтисодий ва бозор муносабатлари шароитида Ўзбекистон қасаба уюшмалари фаолиятини такомиллаштириш ва таркибий тузилишини қайта ташкил этиш тўғрисида

(Давоми. Боши 3-бетда).

Шуни таъкидлаш керакки, қасаба уюшмаларининг кўпгина қўмиталари ва ташкилотлари бу борада яхши тажрибаларни тўплашган. Маъмурият билан биргаликда ишлаб чиқаришни кўтариш, меҳнатни муҳофаза қилиш ва унга ҳақ тўлаш, меҳнатқашлар ва уларнинг оила аъзоларининг дам олиши, соғломлаштириш, бошқа ижтимоий муаммоларни ҳал этмоқдалар. Бу жуда тўғри. Шунинг учун янги Дастурда қасаба уюшмаларининг барча бўғинлари мулкчилик шаклидан қатъий назар, меҳнат жамоаларининг ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаётида фаол иштирок этадилар, деб кўрсатиб ўтиш ҳам зарур кўринади.

Ҳозир ўрта ва йирик корхоналарни хусусийлаштириш, уларни ҳиссадорлик корхонасига айлантириш ишлари кенг йўлга қўйилмоқда. Бу жамиятнинг асосий ишлаб чиқариш воситалари — мулк эгаллиги ўзгармоқда, демакдир. Мазкур шароитларда қасаба уюшмалари ижтимоий адолатни ҳимоя қилишга, ҳар бир фуқаронинг хусусий мулкка Конституцияда белгиланган ҳуқуқларини таъминлашга, айна вақтда корхона ва ташкилотлар меҳнат жамоалари манфаатларининг устиворлигига эришишга даъват этилган. Биз хусусийлаштиришнинг аввалги босқичларида, шу жумладан, уй-жойларни, савдо ва маиший объектларни хусусийлаштиришда четда қолганимизни тан олиб, йўл қўйган хато ва камчиликларимиздан ҳулоса чиқаришимиз керак.

Энг муҳими, ишчилар ўзларини ишлаб чиқаришнинг ҳақиқий эгалари эканликларини ҳис этишларига, уларнинг иш натижаларига тўла масъулият билан ёндашишларига эришмоғимиз лозим. Бу ҳақда 29 июлдаги Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган йиғилишда Президентимиз Ислоҳ Каримов ҳам алоҳида тўхталиб ўтган эди. Шунинг учун Дастур ҳужжатларимизда биз ўтказилаётган ислохотларда, ўз нуқтаи назаримизни, ўз ўрнимизни аниқлаб олишимиз керак.

Ҳозирги шароитда меҳнатга ҳақ тўлаш, пенсияларнинг, нафақаларнинг, сипендияларнинг оширилиши, ишсизликдан ҳимоя қилиш масалалари қасаба уюшмалари олдида турган асосий масала бўлиб турибди. Шунинг учун ҳам улар олдида турган вазифалардан бири, ҳукумат билан биргаликда меҳнат ҳақи тизимини ислоҳ қилиш, жамиятнинг миллий даромадида иш ҳақи улушини ошириш бўлиб қолди.

Аҳолининг ижтимоий заиф тоифаларига муҳтожлигидан келиб чиқиб ёрдам бериш тамойилларини ишлаб чиқишда ва амалга оширишда қасаба уюшмалари муҳим роль ўйнайди. Улар ижтимоий ёрдамни текис тақсимлашни боқимандаликка хос кайфиятни ўзгартиришга ҳаракат қилишлари керак. Буни янги Дастурда очик-ойдин қайд этиш лозим.

Ҳозирда мутахассисларимиз "Узистиболстат" давлат қўмитаси, ижтимоий таъминот ва меҳнат вазирликлари ходимлари билан биргаликда ана шу тамойилларни амалга ошириш йўллари ишлаб чиқмоқдалар. Шу мақсадда 22 мингдан зиёд оилаларнинг даромади ва буромадлари республиканинг барча вилоятларида сўровлар орқали ўрганилди. Таклифларимизни яқин кунларда Вазирлар Маҳкамасига тақдим этиш кўзда тутилган.

Янги шароитларда одамларга тиббий хизматларни кўрсатиш, ешларимизга таъмин бериш, уларга маданий хизмат қилиш масалалари долзарб бўлиб қолди. Ана шу ҳаётини муҳим соҳаларда бозор шартлари амал қила бошлагани, хизматларнинг кўпгина турлари пулли бўлиб қолгани бир ҳисобда табиий десак бўлади. Лекин шу билан бирга қасаба уюшмалари аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишнинг бош йўналишлари тобора кўпроқ даражада давлат бюджетидан, жамоат ва хайрия жамғармаларидан молиявий таъминланишига, ҳар бир инсон моддий ёрдамдан четда қолмаслигига эришишга даъват этадилар.

Қасаба уюшмалари зиддиятларга, тарафқашликка йўл қўймасликка интиладилар. Барча баҳсли масалаларни томонлар учун мақбул мurosалар йўли билан ҳал этилишига ҳаракат қиладилар. Ҳукумат билан, тадбиркорлик ту-

зилмалари, маҳаллий маъмурият билан ўзаро ҳамкорликнинг асосий шакллари — бош, тарифли ва ҳудудий битимлар ҳамда жамоа шартномалари бўлиши керак. Лекин, уларни ишлаб чиқиш, амалга ошириш, уларда баён этилган талаб ва қоидалар ижроси устидан назорат қилиш йўлларининг механизми ишлаб чиқилмаган. Холбуки шартнома — меҳнатқашларнинг иқтисодий ва ижтимоий манфаатларини ҳимоя қилишнинг таъсирчан воситаси бўлиши керак. Бунинг учун қасаба уюшмалари оғишмай изчиллик ва қатъият билан ҳаракат қилишлари лозим. Бугунги кунда қасаба уюшмалари олдида турган кенг кўламли мураккаб муаммоларнинг тўла бўлмаган рўйхати ана шулардан иборат.

III.

Ҳурматли кенгаш аъзолари! Ҳозирги вақтда Ўзбекистон қасаба уюшмалари ўз сафларида 7 миллиондан зиёд ишчи — деҳқонларни, хизматчиларни, талаба ва пенсионерларни 50 мингдан ортиқ бошланғич ташкилотларда бирлаштиради.

Шунинг учун ҳам қасаба уюшмаларини республика фуқароларининг барча тоифаларини бирлаштирувчи энг оммавий, энг таъсирчан ташкилот десак, хато қилмаган бўламиз. Бизнинг кўпгина бошланғич қасаба уюшмалари ташкилотлари меҳнатқашларни ижтимоий ҳимоялашда катта ишларни олиб бормоқдалар.

Айни вақтда янгиланган қасаба уюшмаларининг янгича ижтимоий-иқтисодий шароитлардаги фаолияти тажрибаси шуни кўрсатадики, зарур ислохотлар чоғида муайян камчилик ва нуқсонларга йўл қўйилган.

Очиғини айтганда, мустақиллик, кўнгиллилик ва демократия шиори остида бизда қатор ҳолларда яққохонликка, ҳолисликка, ташкилий тарқоқликка интилиш тамойиллари намоён бўлди. Айрим кам сонли тармоқ қасаба уюшмалари илгари мустақам, боғлиқ тармоқ қасаба уюшмаларидан ажралиб чиқди. Маданият ходимлари, давлат муассасалари ходимлари, савдо ходимлари Тошкент шаҳар қўмиталарининг ўз республика қўмиталаридан мустақил бўлиб ажралишга интилишлари қанча муаммоларни келтириб чиқаргани ҳаммагизга маълум.

Бугунги кунда Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси таркибда 25 республика тармоқ ташкилотлари, 140 дан зиёд вилоят ва 867 шаҳар ва туман қўмиталари фаолият кўрсатмоқда.

Олдиндан айтиб қўйи: қасаба уюшмаси ҳаракатининг оммавийлиги ва серқирралиги бошқаруving сертармоқ ва ўзгарувчан таркибий тузилишини тақозо этади. Шу жиҳатдан олганда, аксарият тармоқ, республика, вилоят, бир қатор туман қўмиталарининг зарурлиги шубҳа уйғотмайди. Аксинча, уларни ташкилий, моддий-техника ва молиявий жиҳатдан мустаҳкамлаш зарур.

Аммо бугунги кунда қаерда ва қандай қасаба уюшмалари идоралари шаклланган, улар кимнинг манфаатларини ҳимоя қиладди, ташкилий жиҳатдан мустаҳкамми деган савол туғилапти? Ана шуни бугунги мажлисимизда ташкил қиладиган комиссия аниқлаши лозим бўлади, деб ҳисоблаймиз. Мисол учун, айтилик нима сабабдан айрим вилоятларда соғлиқни сақлаш ходимларининг туман қўмиталари фаолият кўрсатапти-ю, бошқаларида йўқ, буни қандай изоҳлаш мумкин? Айрим туман қўмиталари бир неча минг қасаба уюшма аъзоларини бирлаштиради-ю, бошқаларида юз киши ҳам чиқмайди. Бунинг сабаби нимада?

Энг муҳими шундаки, турли тарздаги иқтисодий ва бозор муносабатлари, ўтиш даври келтириб чиқарган қийинчиликлар шароитида қасаба уюшмалари ягона талаб ва таклифлар билан чиқишлари, ижро назоратининг ягона воситаларидан фойдаланишлари, белгиланган тадбирларни амалга оширишда жипслашиб, ҳаракат қилишга тайёр туришлари керак. Агар улар турли қасаба уюшмаларига бўлинган, ҳар хил, баъзан бир-бирига зид бўлган низомиларга амал қиладиган, сайлаб қўйиладиган органлар турли мезон ва нуқтаи назардан келиб чиқаётган бўлишса, нима қилиш керак?

Бу муаммони ҳал қилиш устида биз — Федерация кенгаши ходимлари сўнги

ойларда аъзолик ташкилотлари билан маслаҳатлашдик. Қасаба уюшмалари таркибий тузилишини ихчамлаштириш ва уларнинг иш самарадорлигини ошириш йўллари кўриб чиқяпмиз. Баъзи бир тармоқ қасаба уюшмаларини, айниқса бирга ишлаган қасаба уюшмаларини қайта бирлаштириш таклифлари бор.

Масалан: илгари фанлар академияси қасаба уюшмаси Республика Қўмитаси атиги 12 минг аъзоси билан бир миллионга яқин халқ таълими ва фан ходимлари қасаба уюшмасидан ажралиб чиққан, давлат муассасалари ва қуроли кучлар ходимлари қасаба уюшмалари ҳам бунга мисол бўлиши мумкин. Атиги 20 минг кишидан иборат ўрмончилик тармоқлари ходимлари қасаба уюшмаси ўз вақтида юқоридан берилган кўрсатма билан ташкил этилган эди.

Бу қасаба уюшмаси аввал агросаноат мажмуаси билан боғлиқ ўрмончиликда ишлайдиган аъзолардан 6 минг кишини, қурилиш ташкилотларида ишлайдиган "Ўздавлатқурилишёғоч" ишлаб чиқариш саноати соҳасидан 8 минг кишини ва аҳолига халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган мебель давлат ҳиссадорлик жамиятидан 8 минг кишини сўнги равишда битта қасаба уюшмасига бирлаштирилиб, ташкил этилган эди. Шунинг ҳам айтиш керакки, бир пайтда автомобиль транспорти ва йўл қурилиш ҳамда алоқа ходимлари қасаба уюшмалари биргаликда ишлаганлар. Биз бу муаммоларни ўрганиб, бошқа хорижий давлатлар бозор иқтисоди шароитини инобатга олган ҳолда қасаба уюшмалари таркибий тузилиши билан танишдик. Ҳар қайси давлат қасаба уюшмалари таркибий тузилиши ўзининг иш шароитига қараб ташкил топганини кўрдик. Масалан, Хитой қасаба уюшмалари атиги 15 та, Германияда 16 та, Данияда 14 та тармоқ қасаба уюшмалари бор экан. Кўп мамлакатларда геология, нефть-газ ва кўмир саноатларида ишлайдиган ишчилар битта тармоқ қасаба уюшмасига қарашади. Аксарият давлатларда маданият ходимлари қасаба уюшмалари алоҳида ташкил қилинмаган.

Биз қайта ташкил этиш бўйича таклифлар, турли мулоҳазалар, баҳс ва эътирозлар келтириб чиқаришнинг тушунамиз. Шунинг учун ҳеч кимга ҳеч нарсаи мажбурламаймиз. Бу масалалар қасаба уюшмаси аъзолари томонидан йиғилишларда, конференция ва қурултойларда ҳал этилгани маъқул. Бу ҳақда биз кеча бўлиб ўтган Раёсат мажлисида ҳам келишиб олганмиз.

Ишчи гуруҳи тармоқ қасаба уюшмаларининг вилоят, шаҳар ва туман қўмиталари тузилмаларида ҳам ўзгаришларни амалга оширишни таклиф қилмоқда. Унда вилоят қўмиталарини ташкил этиш учун камида 20 мингдан, шаҳар учун — 5 мингдан, туман қўмиталари учун 3 мингдан кам бўлмаган аъзолар бўлиши назарда тутилган. Вилоят марказларида ҳам шаҳар тармоқ қўмиталарини тузиш кўзда тутилмаган. Ҳисоб-китоблар ана шундай ёндашилган тақдирда вилоят, тармоқ қўмиталарининг сони тахминан 50 тага, шаҳар ва туман қўмиталари 350 тага қисқарилишини кўрсатади. Бир йўла қасаба уюшмаси ташкилотларини республика тармоқ қасаба маркази билан алоқасиз қолмаслик учун вилоятларда тармоқ қасаба уюшмалари Марказий Қўмиталарининг вакилликлари жорий этилиши ҳам эътиборга олинган.

Мувофиқлаштирувчи кенгашларнинг масаласи бўйича кўпгина баҳслар бўлганини биз биламиз. Уларни ҳал этиш, ягона ёндашувини ишлаб чиқиш учун тажриба ўтказдик. Шу кунда 60 дан зиёд кенгашлар туманларда самарали ишлаб келмоқда. Улар турли тармоқлар бошланғич ташкилотларининг ҳамжиҳатлик билан иш юритишини таъминламоқдалар, вужудга келган масалаларни биргаликда ҳал этмоқдалар. Қасаба уюшмаси аъзоларининг манфаатларини маҳаллий ҳокимият идоралари ва ҳўжалик тузилмалари олдида биргаликда ҳимоя қилмоқдалар.

Шуни ҳисобга олиб туманларда шошма-шошарликка йўл қўймасдан, бу шароитларни ўрганган ҳолда мувофиқлаштирувчи кенгашлар тузиш имконияти бўлса вилоят қасаба уюшмалари бу муаммони ўзлари ҳал

этишлари мумкин. Мана шу таклифларни мажлисга қўйишдан олдин ишчи гуруҳи барча тармоқ ва ҳудудий қасаба уюшмаси ташкилотлари билан маслаҳатлашиб чиқди, уларнинг берган кўпгина тавсияларини инобатга олди.

Ишчи гуруҳи томонидан таркибий тузилиши қайта ташкил этиш воситалари бўйича таклифлар тайёрланган. Уларни демократик нормаларга қатъиян мувофиқ равишда, низоми талаблари ва қасаба уюшмаларининг ваколатларига мувофиқ тарзда амалга ошириш зарур. Белгиланаётган қайта ташкил этишни қасаба уюшмаларидаги ҳисобот ва сайловлар билан бир вақтга тўғри келмаётгани ушбу ишга тезкорлик бағишлаш, ҳар бир бошланғич ташкилотнинг фикрини аниқлаш ва ҳисобга олиш, сансаларликка йўл қўймаслик имконини беради. Биз ўтган ишчи кенгашида шу ҳақда барча тармоқ ва қасаба уюшмаси ташкилотларининг раҳбарлари билан батафсил гаплашиб олдик. Яна бир қарра такорлайман. Бўлажак иш давомида биз қасаба уюшмалари фаолларининг фикрларини ва асосли таклифларини инобатга олишга тайёрмиз ва шундай ҳам бўлади.

Яна бир муҳим масала устида тўхталмоқчиман. Агар биз қасаба уюшмаларининг талаб ва таклифларини ҳукумат олдида, вилоят маъмуриятлари олдида, тадбиркорлар ташкилотлари олдида инобатга олишларини истасак, Федерация кенгаши, унинг Раёсати ана шу идоралар олдида республикадаги барча қасаба уюшмаларининг тўла ҳуқуқли, барча зарур ваколатлар берилган мухтор ташкилоти сифатида намоён бўлиши керак.

Шунинг учун янги Низом лойиҳасида қасаба уюшмалари Федерацияси кенгашига қўшимча ваколатлар бериш кўзда тутилган. Ана шу ваколатларга мувофиқ кенгаш ҳукумат ва бошқа идоралар олдида меҳнат ва ижтимоий масалаларни ҳал этишда бутун республика қасаба уюшмалари номидан ҳаракат қиладди. Уларнинг манфаатларини ифодалайди, ҳимоя қиладди. Федерация кенгашининг қарорлари барча тармоқ ва ҳудудий қасаба ташкилотлари, бошланғич ташкилотлар учун мажбурий бўлиши керак.

Ўйлаймизки, бундай аҳвол қасаба ташкилотларининг ҳуқуқ ва ваколатларини асло камситмайди. Низом лойиҳасида Федерация кенгашини тузишнинг икки тамойили асос қилиб олинган. Булар қуйидагича:

1. Кенгаш таркибига тармоқ ва вилоят қасаба уюшмаси ташкилотларидан вакил киритиш йўли билан;

2. Кенгаш аъзоларини қурултойда сайлаш йўли билан.

Қасаба уюшмаларининг сайлаб қўйиладиган ташкилотлари таркибига ижроия ҳокимиятнинг, корхона, ташкилот ва ҳўжалик маъмуриятларининг вакилларини сайлаш Федерациянинг аввалги Низомиди кўзда тутилмаган эди. Шу билан бирга тармоқ қасаба уюшмалари Низомларида бунга қаршилик йўқ. Кўпгина қасаба уюшмалари қўмиталарининг тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, вазирликлар ва маҳкамалар, бирлашмалар ва ҳўжаликларнинг вакиллари қасаба уюшмалари фаолиятида доимий равишда иштирок этишса уюшмаларнинг таклифлари, муҳим масалалари тезроқ ҳал қилинади. Шунинг учун янги Низомда Федерация кенгаши, унинг Раёсати таркибига ҳам республика ташкилотларининг раҳбар ходимларини, айниқса меҳнат ва ижтимоий таъминот масалалари билан шуғулланувчи ходимларини сайлаш назарда тутилди.

Ниҳоят, яна бир муҳим масала — молия ва қасаба уюшмаларининг мол-мулки ҳақида. Ўрганиш шуни кўрсатдики, сўнги йилларда аъзолик бадалларидан тушган маблағлар тармоқ ва ҳудудий ташкилотларга тарқатиб юборилиши, уларда фойдаланиши устидан назоратнинг йўқлиги ўзини оқламади. Масалан, 1989 йилга нисбатан ижтимоий-маданий, спорт-соғломлаштириш тадбирларига маблағ ажратиш кескин қисқарганини айтиб ўтиш керак. Эътибор беринг, қасаба уюшмасининг ҳар

(Давоми 5-бетда).

Турли тарздаги иқтисодиёт ва бозор муносабатлари шароитида Ўзбекистон касаба уюшмалари фаолиятини такомиллаштириш ва таркибий тузилишини қайта ташкил этиш тўғрисида

(Давоми. Боши 3-4-бетларда).

бир аъзосига ҳисоблаганда 1989 йилда ана шу мақсадларга 3 сўм ёки жами 21 млн. сўм (ўша вақтдаги нархларда) сарфланган бўлса, шу йилнинг биринчи ярмида атиги 0,44 сўм-купон сарфланган.

Шунинг натижасида жисмоний тарбия ва спорт билан мунтазам шуғулланувчилар сони тўрт йилда 1 миллиондан 650 минг кишига камайди. Болалар ва ўсмирлар спорт мактабларидаги ўқувчилар сони ҳам қарийиб 2 баравар камайди. Уларнинг 1993 йилга белгиланган мусобақалари атиги 15 фоизга бажарилди холос. Ваҳоланки, гап ўсиб келаётган авлод, бизнинг келажакимиз сиҳат-саломатлиги ҳақида бормоқда. Хўш, буларга ким жавоб беради? Албатта, биз ҳаммамиз. Аъзолик ташкилотлар йилдан йилга Федерация кенгашига шартномада кўзда тутилган пул ўтказиш шартларини бажармаяпти. Шу билан бир қаторда қўйи ташкилотларда ҳозирнинг ўзида 10 миллиард сўм-купондан ортиқ маблағ ҳеч қандай фойда келтирмай қадрсизланиб ётибди. Кўп жойларда касаба уюшмаси аъзоларининг бадаллари маъмурият ҳисобидида қолмоқда, улардан бошқа мақсадларда фойдаланилмоқда.

Ўзингизга маълум, 1994 йилдан бошлаб касаба уюшмаларига давлат ижтимоий сўғурта тарифининг атиги 2 фоизи қолдирилган. Бу касаба уюшмасининг соғломлаштириш муассасаларини кенгайтиришимизга, уларни мустаҳкамлашимизга йўл бермаяпти. Бундан ташқари вилоят касаба уюшма кенгашлари ва тармоқ кўмиталари сўғурта бадалларининг ўз вақтида ва тўлиқ келиб тушишини етарли даражада назорат қилмаётирлар. Албатта бунда яна бир

сабаб бор. У ҳам бўлса куни кеча Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида таъкидлаб ўтилганидек, ўзаро ҳисоб-китобларнинг вақтида бажарилмаслиги, қишлоқ хўжалик ишлаб-чиқариш соҳасида маош берилишининг кечиктирилишидир. Шу сабабларга кўра меҳнаткашларни ва уларнинг аъзоларини соғломлаштириш учун зарур бўлган сўғурта бадалларининг атиги 68 фоизи касаба уюшмаси идораларига ўтказилган холос. Ҳозирда фақатгина деҳқончилик саноат мажмуи корхоналарининг қарзи эски ҳисобда 30 миллиард сўм-купонни ташкил этади.

Натижада касаба уюшмаларининг дам олиш уйлари ва санаторийларга бериладиган имтиёзли йўлланмалар сони қарийиб икки баравар қисқарди. Республика аҳолиси учун собиқ иттифоқ соғломлаштириш масканларига бориш орзу бўлиб турган пайтда бундай аҳвол айниқса ачинарлидир. Бизнингча, ижтимоий сўғурта маблағларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш учун ана шу бюджет бошқарувининг мавжуд воситаларини қайта кўриб чиқиш зарур бўлиб қолди.

Охириги йилларда соғломлаштириш, спорт, маданий муассасалар ва иншоотларини касаба уюшмаларига алоқаси бўлмаган бошқа тузилмалар балансига ўтказиб юбориш, ҳатто уларни тижорат ташкилотларига сотиш, транспортни, ҳисоб-китоб ва нусха кўпайтирувчи техникани қонунга хилоф равишда ҳисобдан ўчириш ҳоллари ҳам учраб турибди. Бундай мисоллар оз эмас. Бунга сабаб кўп. Лекин асосий сабаблардан бири шуки, низомни тузганимизда биз унга касаба уюшмалари Федерацияси жойлардаги тармоқ кўмиталарининг, вилоят кенгашларининг

молия ишларига аралашмайдилар, деб кийриб қўйганмиз.

Мана шунинг учун янги Низомда касаба уюшмаси маблағларини тақсимлаш ва сарфлашда муайян марказлаштиришни амалга ошириш назарда тутилган. Булар бошланғич касаба уюшмалари ташкилотларидаги маблағларга тааллуқли бўлмай, уларнинг тўла ихтиёрида қолади. Федерация кенгаши барча касаба уюшмаси бўғинларида турли эҳтиёжларга ўтказиладиган пул миқдорини белгилайди. Касаба уюшмалари Федерацияси мулкнинг эгаси, бошқарувчиси ва фойдаланувчиси вазифасини бажаради.

Ундан ташқари Низомда ижтимоий ҳимоялаш жамғармаси, касаба уюшмаси кадрларини ўқитиш ва малакасини ошириш жамғармасини ташкил этиш кўзда тутилган.

Ҳисобот ва сайловлар вақтида барча касаба уюшмаси ташкилотларининг, айниқса таркибий тузилиши ўзгараётган ташкилотларнинг молиявий, хўжалик фаолиятини тўлиқ тафтишдан ўтказиш лозим.

Республика касаба уюшмаларининг тузилиши ва фаолиятида мўлжалланаётган ўзгаришлар асосан ана шулардан иборат. Ушбу масалалар бўйича сўнги қарорни Ўзбекистон касаба уюшмаларининг қурултойи қабул қилиши керак. Қурултойи мuddатидан илгари 1995 йилнинг I чорагида чақирилиши мўлжалланган.

Кўриб турибсизки, масалалар гоята муҳим, шунинг учун тайёргарлик ишларини ниҳоятда аниқ ва ҳамжиҳатлик билан ташкил этиш лозим бўлади.

Кеча Федерация Раёсатида бўлажак қурултойимизга 37.500 касаба уюшмаси аъзосидан 1 вакил сайлаш тавсия этилди.

Агар сиз шу таклифни қабул қилсангиз қурултойимизга 400-410 вакил сайланиши мумкин экан.

Ҳурматли кенгаш аъзолари! Сизларга Дастур ва Низом лойиҳалари тарқатилган. Бугун ана шу ҳужжатларнинг энг муҳим таклифлари бўйича фикр алмашиб олишимиз керак. Уларни маъқуллаб, касаба уюшмаси аъзоларига, кенг жамоатчилик муҳокамасига киритишимиз лозим. Бунинг учун Дастур ва Низом лойиҳалари "Ишонч" ва "Ишонч — Доверие" газеталарида эълон қилинади. Одинажак таклифларни умумлаштириш учун иккита комиссия тузишимиз ҳам керак. Янги Дастур ва Низом лойиҳаларининг муҳокамаси ҳисобот ва сайловларга тўғри келаётганлиги учун кенгашнинг барча аъзолари, барча фаоллар йиғилиш ва конференцияларда иштирок этишлари, жамоа бўлиб ишлаб чиқилган нуқтаи-назарларни тушунтириб беришлари лозим.

XV қурултойни ўтказиш мuddати Ўзбекистон касаба уюшмаларининг 70 йиллигига тўғри келаяпти. Касаба уюшмалари тарихида, унинг зиддиятли моҳиятига қарамай, ҳамма нарса хато бўлган, деб бўлмайди. Бизнинг ўтган йўлимизни, ижобий тажрибаларни, иш усули ва услубларини саралаб олиш керак ва бугунги янги шароитларда улардан самарали фойдаланиш лозим.

Ижозатингиз билан кенгаш аъзолари илгари сурилган таклифларни бутун масъулият билан, ортиқча ҳис-ҳаяжон ва даъволарсиз қабул қиладилар, бўлажак катта ишларга тўғри йўл очиб берадилар, белгиланган тадбирларнинг амалга оширилишига амалий ҳисса қўшадилар, шу билан бирга барча касаба уюшмалари аъзолари ўзларининг ҳалол меҳнатлари билан Ватанимизнинг улуг байрамини муносиб кутиб оладилар, деб ишонч билдираман.

Касаба уюшмалари ҳаёти

АЛОҚАЛАР МУСТАҲКАМЛАНИШИ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашида Курия республикасининг Ўзбекистондаги элчиси Со Кон И билан учрашув бўлиб ўтди. Дўстона ва самимий вазиятда ўтган учрашув пайтида Федерация кенгаши раиси Х. Жамолов республика касаба уюшмаларининг мустақилликка эришилган ҳозирги кунлардаги фаолияти, чет эл касаба уюшмалари билан алоқалар кундан-кун мустаҳкамланиб боришига катта йўл очилаётганлиги ва бу алоқалар ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш даврида катта аҳамият қозонаётганлиги тўғрисида гапириб берди.

— Биз халқ истеъмол маҳсулотлари ишлаб чиқаришини яхши йўлга қўйиш вазифасини бажаришга астойдил киришганмиз, — деди у, — республика касаба уюшмалари тасарруфида қатор хусусий корхоналар ва муассасалар мавжуд. Шу жумладан, маданият уйлари, санаторий-пансионатлар, спорт билан шуғулланиш иншоотлари ҳам бор. Уларни замонавий асбоб-ускуна, анжомлар билан жиҳозлаб, халқаро миқёсда йўлга қўйиб ўзаро ҳамкорликда фойдаланишимиз тўғрисида келишиб олсак нур устига нур бўлар эди.

Курия Республикаси элчиси Со Кон И ўз навбатида Курия ва Ўзбекистон ўртасида мустаҳкамланиб бораётган бугунги алоқалардан қониқиш ҳис

қилаётганликларни устида тўхталди.

Ўзбекистон Президенти Ислам Каримовнинг Сеулга қилган сафари, шунингдек, Курия республикаси Президенти Ким Ен Самнинг Тошкентга ташрифидан кейин маданий ва маънавий ҳамкорликлар равнақ топиб кетишига асосий сабаб бўлганлигини алоҳида таъкидлади.

— Ўзбек халқи билан Курия халқининг урф-одатлари, анъанавий удумлари бир-бирига жуда ўхшаб кетади, — деди жаноб Со Кон И, — масала, катта ёшдагиларга иззат-иқром билан муносабатда бўлиш, уларни улуғлаш, айниқса, меҳмоннавозлик одатлари, меҳнатсеварлик фазилатлари жиҳатидан ҳам яқинлик бор. Ийманим комилки, икки давлат халқи ҳар жиҳатдан бир-бири билан тил топишиб, ҳозирги дўстона алоқаларни бир умр қарор топдиришди.

Жаноб Со Кон И ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўйиш, маданий алоқалар ўрнатишга қаратилган ҳамкорликни мустаҳкам ривож топтириш бўйича ўзининг таклиф ва тавсияларини билдирди.

Учрашувда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси ўринбосарлари М. Тўлаганова, Қ. Рафиқов, З. Қодировлар иштирок этишди.

МЕҲНАТ АҲЛИНИ ЭЪЗОЗЛАЙЛИК

Ўзбекистон маҳаллий саноат, коммунал хўжалик ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ходимлари касаба уюшмаси Марказий Кўмитаси Раёсати ҳамда шу Марказий Кўмита мажлисларида кўрилган масалалар манзур соҳа меҳнаткашларини ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилишга бағишланди.

Раёсатда Андижон вилояти тармоқ корхоналарида бошланғич касаба уюшма кўмиталари билан маъмурият меҳнат қонуни қандай бажарилаётганлигини назорат қилишлари устидан текшириш якунлари қараб чиқилди. Бу ҳақда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши ҳуқуқ бўлимининг мудири Х. Р. Примқулов ва тармоқ касаба уюшмаси кўмитаси раиси Ш. М. Мўйдиновнинг ахбороти тингланди. Раёсат қабул қилган қарорда таъкидланишича, текширилган корхоналарда меҳнат қонуларининг ижросида қатор камчиликлар мавжуд экани айтилиб, уларни тугатиш йўллари кўрсатилади. Бугун Республика ҳудудидаги тармоқ корхона ва ташкилотларида қонуларга риоя этилишини назорат қилиб бориш бўйича вазифалар белгиланди.

Марказий Кўмита мажлисида эса Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар касаба уюшмаси кўмиталарининг тегишли ташкилотлар билан ижтимоий-иқтисодий масалалар бўйича тузган битим ва шартномалари ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Бу хусусда тармоқ касаба уюшмалари Қорақалпоғистон Республикаси кўмитаси раиси Ф. П. Утемуртовнинг, Тошкент шаҳар кўмитаси раиси Х. Ф. Юнусовнинг, Республика Марказий Кўмитаси раиси А. И. Раҳимовнинг маърузалари тингланди. 1994 йили корхона ва ташкилотлар билан 1972 та жамоа шартномалари имзоланган бўлиб, меҳнат кишисининг ҳуқуқ ва имтиёзлари кафолатланди. Айрим коммунал хўжалик корхоналарида меҳнат таътили имкониятга қараб 3 кундан 6 кунгача узайтирилди, иш ҳақини корхонанинг ўзи белгилай бошлади. Бироқ битим ва шартномалардаги баъзи муҳим бандларнинг бажарилишига етарли эътибор берилмаяпти. Меҳнатни муҳофаза қилиш, техника хавфсизлиги, зарур иш шароитларини яратиш, махсус кийим бош, пойафзал билан таъминлаш вазифалари кўп жойларда бажарилмаяпти. Бу касаба уюшмалари кўмиталарининг доимий назоратида бўлиши керак.

Мажлис қабул қилган қарорда жамоа Шартномалари аъло даражада адо этилаётган корхоналар тажрибасини кенг ёйиш мақсадида республика бўйича семинар-кенгаш ўтказиш белгиланди. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар касаба уюшма кўмиталари раҳбарлари зиммасига битим ва шартномалардаги мажбурият ва тадбирларни амалга оширилишини қатъий назорат қилиб бориш юклатилди.

Мажлис маҳаллий саноат, коммунал хўжалик ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ходимлари касаба уюшмаларининг иккинчи қурултойини 1994 йил декабрь ойида чақиришга қарор қилди. Шунингдек бир қатор ташкилий ва молиявий масалалар ҳам ҳал этилди.

Мажлисида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси ўринбосари З. И. Қодиров иштирок этди ва нутқ сўзлади.

Ўзбекистон коммунал хўжалиги вазирининг биринчи ўринбосари О. С. Хайдаров, "Ўзмаишийхизмат" уюшмаси раиси муовини Х. А. Аббосов мажлисда қатнашдилар.

Тожибой АЛИМОВ,
"Ишонч" мухбири.

ЧОРТОҚ МАҲСУЛОТЛАРИ

ЧОРТОҚ туманларо ишлаб чиқариш савдо хиссадорлик жамияти қошида бетон гишт ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш цехлари, чорвачилик ёрдамчи хўжалиги, "Мустақиллик" номидаги тикувчилик корхонаси фаолият кўрсатаёпти. Уларда юзга яқин киши иш ўринларини топиш билан бир қаторда ойига 100 минг сўмликдан зиёд маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Яқинда яна бир ишлаб чиқариш тармоғи қандолатчилик цехи очилди. Бу ерда турли ранг ҳамда беш-олти хилдаги қандолатчилик маҳсулотлари тайёрланмоқда.

"Ишонч" мухбири.

Наманган вилояти, Косонсой тумани шойи тўқич акционерлик бирлашмаси молик сочқ ишлаб чиқариш цехининг маҳсулотлари элга манзур бўлмоқда. Бошланғич касаба уюшмаси кўмитаси ташаббус билан маъмур цехда меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилган. Илғорлар иззат-ҳурматда доим. Ана шундай илғор ишчилардан бири Саломат Қорабоевадир.

Суратқам Т. МАҲКАМОВ.

Биринчидан "Дори-дармон" давлат-акционерлик уюшмаси ходимларининг меҳнат муносабатлари ва уларни ижтимоий ҳимоя қилиш амалдаги Меҳнат тўғрисидаги қонунлар мажмуи, "Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида"ги, "Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида"ги, "Қасаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида"ги қонунлар, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 8 февраль 1994 йилдаги 57-сонли "Иқтисодиётнинг давлат тасарруфидан бўлмаган секторда банд фуқароларнинг меҳнат муносабатларини ҳамда уларни ижтимоий ҳимоя қилишни тартибга солиш тўғрисида"ги қарори ва бошқа ҳужжатлар билан тартибга солинади.

Иккинчидан "Фармация" республика ишлаб чиқариш бирлашмасини "Дори-дармон" давлат-акционерлик уюшмасига, хусусий, жамоа ва акционерлик дорихона муассасаларига айлантирилганда ишдан бўшатилаётган ходимларга қонунларнинг талаблари тадбиқ қилинади. Бўшатилаётган ходимларни ишга жойлаштирилиши, янги лавозимда ишлаши учун ўқишга жўнатилиши тўғрисидаги қондаларга риоя қилиниши шарт. ("Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида"ги Ўзбекистон Қонунининг 20-моддаси 5-банди).

Ходимларни ишдан бўшатиш тўғрисида камида икки ой олдин шахсан тилхат орқали огоҳлантирилади.

Ходимлар сони еки штат қисқартирилиши муносабати билан ходимлар бўшатиладиган Ўзбекистон Республикаси меҳнат қонунлари мажмуининг 42-моддаси ва жамоа шартномасидаги уларни ишда қолдиришга доир имтиёзли ҳуқуқ ҳисобга олинади.

Ходимлар сони еки штат қисқартирилиши сабабли корхона, муассаса ва ташкилотларда раҳбар ходимга ёзма равишда бошқа иш таклиф қилади.

Ходим бошқа корхона, муассаса ва ташкилотга

муурожаат қилиш еки иш билан таъминлаш хизматининг бепул воситачилиги орқали янги иш жойи танлаш ҳуқуқига эга.

Маъмурият ҳар бир ходимнинг касби, ихтисоси, малакаси ва иш ҳақининг миқдорини кўрсатган ҳолда ишдан бўшаши лозим бўлган ходим тўғрисидаги маълумотларни иш билан таъминлаш хизмати маҳаллий ташкилотига камида икки ой олдин маълум қилиши шарт.

Барча чора-тадбирлар кўрилишига қарамай ходимни штат қисқариши муносабати билан ўз вазифасидан озод қилишга тўғри келса, қасаба

масала ходимнинг иштирокисиз кўрилиши мумкин.

Қасаба уюшма кўмитасининг йиғилишида 50 фоиздан кам бўлмаган кўмита аъзолари қатнашса, у ҳақиқий ҳисобланади ва қатнашганларнинг кўпчилиги овози билан қарор қабул қилинади.

Қасаба уюшма кўмитаси қабул қилинган қарор тўғрисида маъмуриятнинг хатини олган кундан бошлаб ўн кун муддат ичида маъмуриятга ёзма равишда хабар қилиши керак. Маъмурият қасаба уюшма кўмитасининг розилигини олган кундан бошлаб бир ой муддат ичида ходим билан

вақтдан бошлаб, уч ой муддатга меҳнат стажини сақлаб қоладилар.

Учинчидан, куйидаги ҳолларда штатлар қисқариши муносабати билан ишдан бўшатиладигани керак.

— Ходим вақтинча меҳнат қобилиятини йўқотган даврда (вақтинчалик меҳнат қобилиятини йўқотганлик сабабли тўрт ойдан кўпроқ вақт давомида ишга сурункасига келмай қолган тақдирда, башарти қонунларда муайян касал бўлган шахсларнинг иш жойини (вазифасини) сақлаб туришнинг бундан кўра кўпроқ муддати

ёшга тўлмаган болали аёллар, ўн тўрт ёшга тўлмаган еки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон болали елғиз оналар (МҚМнинг 197-моддаси).

Тўртинчидан, дорихона муассасалари ишга қабул қилиш ва ишдан бўшатиш, иш куни тартибини ўрнатишни, сменали иш жорий қилишни амалдаги меҳнат қонунлари асосида олиб боради.

Дорихона муассасаларида ишловчи барча ходимларга меҳнат дафтарчалари юритилиши лозим (МҚҚнинг 26-моддаси).

Ходимларга амалдаги қонунларда кўрсатилган миқдоридан кам бўлмаган меҳнат таътиллари ҳар йили берилади. (МҚҚнинг 80-моддаси).

Ходимларнинг энг кам иш ҳақи энг кам иш ҳақи миқдорига мос бўлиши шарт. (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 08.02.94 й. 57-сонли қарори, 2-бўлимнинг 5-банди).

Республикада амалда бўлган пенсия билан таъминлаш тўғрисидаги қонун ҳуқуқидан ходимлар фойдаланадилар.

Вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик ҳомиладорлик ва фарзанд кўриш даврига тўланадиган нафақалар тиббиёт муассасалари томонидан берилган вақтинчалик меҳнатга қобилиятсизлик варақаси асосида тўланади. (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қошидаги ижтимоий сугурта жамғармаси тасдиқлаган. 10.02.94 й. № 08-391).

Меҳнат қонунларига ҳамда меҳнат муҳофазаси қондаларига риоя қилиниши устидан назорат олиб бориш қасаба уюшмалари, шунингдек, улар ихтиёрида бўлган меҳнат соҳасидаги ҳуқуқ ва техника нозирлари томонидан (шу нозирлик тўғрисидаги низомларга биноан) амалга оширилади (МҚМнинг 286-моддаси).

Иш берувчилар ва ходимлар ўртасида пайдо бўладиган бахслар белгиланган тартибда амалдаги қонунчиликка мувофиқ суд томонидан ҳал қилинади (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 08.02.94 й. 57-сонли қарори, II-бўлим, 9-банди.)

ҲЕЧ КИМ ДОҒДА ҚОЛМАЙДИ

Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 11 мартдаги "Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг дорихона муассасаларини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш" тўғрисидаги қарори муносабати билан бир гуруҳ дорихона ходимларидан саволлар тушди. Уларда мазкур қарорнинг амалга оширилиши жараёнида соҳа ходимлари ўртасида ишсизлик келиб чиқаришидан ташвиш

уюшмасининг олдиндан розилиги олинб, бир ойлик нафақа пули тўланган ҳолда ишдан бўшатилиши мумкин.

Қасаба уюшма кўмитасининг олдиндан розилигини олиш учун маъмурият ишга қабул қилиш ва ишдан бўшатиш ҳуқуқига эга бўлган мансабдор шахс имзоси билан қасаба уюшма кўмитаси номига ишдан бўшатиладиган ходимнинг исми, отасининг исми, унинг лавозимини ва Меҳнат қонунлари мажмуининг моддаси ва бандини кўрсатиб хат ёзади. (Ўзбекистон Меҳнат қонунлари мажмуининг 41-моддаси, I-банди).

Қасаба уюшма кўмитаси бу масалани йиғилишда мазкур ходим иштирокида кўриб чиқиши керак. Ходим ўз вақтида огоҳлантирилган бўлиб, у йиғилишда сабабсиз қатнашмаса,

меҳнат шартномасини бекор қилиши мумкин.

Корхоналар, муассасалар ва ташкилотларда ходимлар сони ва штатлар қисқартирилиши муносабати билан ишдан бўшатиладиган ходимларнинг иш қидириш даврида олдинги иш жойидаги икки ойлик ўртача иш ҳақи ишдан бўшатиш нафақаси қўшиб ҳисобланган ҳолда сақланиб қолади. Ходимлар ишдан бўшатиладиган кундан бошлаб 10 иш кун ичида иш қидирувчи сифатида рўйхатдан ўтсалар, давлат иш билан таъминлаш хизматларининг маълумотномасига биноан учинчи ой учун ҳам олдинги иш жойидан ўртача иш ҳақи олишга ҳақлидирлар. Юқоридаги сабабларга кўра ишдан бўшатиладиган ходимлар ҳар қандай ҳолатда ҳам ишдан бўшаган

белгиланмаган бўлса, яъни Меҳнат қонунлари мажмуининг (МҚМ) 41-моддасининг 5-бандига асосан ишдан бўшатишдан ташқари, (МҚҚнинг 41-моддаси, 3-бўлим).

— ходим меҳнат таътилидалиги даврида (МҚМнинг 41-моддаси, 3-бўлим:)

— мазкур корхонада меҳнат жароҳати олган еки касб касаллигига чалинган шахслар (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 8.02.94 й. 57-қарори).

— пенсия ёшига етган шахслар (муддатидан олдин пенсияга чиқиш ҳуқуқига эга бўлган 53 ёшга тўлган аёллар, 56 ёшга тўлган эркеклар (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 8.02.94 й. 57-қарори, 9-бўлим).

— ҳомиладор аёллар ва уч

Қуйидаги саволларга Ўзбекистон Республикаси давлат мулки кўмитасининг масъул ходими Мансуржон Зиннуров жавоб беради.

Мен Бўзсув жамоа хўжалигида 17 йилдан буён мироб бўлиб ишлайман. Хўжаликка қарашли икки хона ва пешайвонли уйда яшайман. Бинонинг ярмига жойлашган тиббий пунктда рафиқам 14 йилдан бери санитарка бўлиб ишлайди. Шифохона санитаркалари уйларини бепул хусусийлаштириш ҳуқуқига эгами?

Собиржон ОБИДЖОНОВ,
Тошкент вилоятининг
Зангиота тумани.

Оилангиз билан яшаётган бино хўжалик ҳисоб балансида тиббий пункт деб кўрсатилган бўлса хусусийлаштириш мумкин эмас. Хўжалик балансида уй-жой ҳисобида турса, сизнинг масалангиз жамоанинг умумий мажлисида кўриб чиқилиб, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 7 августдаги қарорига биноан бепул хусусийлаштириб берилиши мумкин.

1. Хусусийлаштирилган икки қаватли уйнинг ўртадаги деворларини олиб ташлаб, хоналарни катталаштиришим мумкинми?

2. Туман коммунал хўжалигидаги масъуллар иситиш батареялари ўрнатишимга рухсат беришмаяпти. Шу тўғрисида?

Олим ВАЛИЕВ,
Хоразм вилояти, Янгибод тумани.

1. Уй-жой қурилишидаги техник хавфсизлик қондаларига биноан уйлар хоналарини бузиб, кенгайтириш, ўзгартириш мумкин эмас.

2. Батареяларни алмаштиришга муурожаат қилиб, рухсат олишингиз мумкин.

АВГУСТ

Душанба, 8

ЎзТВ I

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Истиқлол жамоли. 18.05 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.15 "Ишбилармон". 18.35 Буюк Ғалабанинг 50 йиллиги олдидан. Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестри ижросида тинчлик ҳақида кўшиқлар. 19.10 "Осойишталик посбонлари". 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 "Маънавият ва матрифа". 20.40 Оқшом эртаклари. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.25 Истиқлол жамоли. 21.30 Эълонлар. 21.35 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "ЮРТ ҲАҚИДА ҚУШИҚ". 22.20 ЎзТВ хазинасида. В. Шекспир. "Отелло". Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли. 1-қисм. 23.40 - 00.05 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II

19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 "ДАН: йўлингиз бехатар бўлсин!". 20.30 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "БУ БЎСТОН АРО". 21.00 "Дехқон химмати". 21.30 "Ҳафтанома" (рус тилида). 22.00-23.30 "Ота меҳрини кўрмаганлар". Бадий фильм.

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.00 - 19.55

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

19.55 "Сиз яратган бор". 20.25 Душанба кунни детектив. "Арзон-гаров хонадон атрофидаги маммашалар". Бадий фильм. "Эркиль Пуаро" сериалидан. 21.25 "Клип-антракт". А. Пугачева. 21.30 - 22.25 "Ҳақиқат онлари". "ОСТАНКИНО" ТЕЛЕКАНАЛИ 5.30 - 8.00 "Тонг".

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

Сешанба, 9

ЎзТВ I

6.30 - 8.30 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

8.30 Истиқлол жамоли. 8.35 Болалар учун фильм. "Сехрли тун". 9.35 Инглиз тили. 10.10 "Аёл ва жамият". 10.45 Ўзбекистон халқ артисти Ўринбой Нуралиев куйлайди. 11.20 Ўқитувчиларнинг Август кенгашлари олдидан. 12.00-13.20 В. Шекспир. "Отелло". Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли. 1-қисм.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Истиқлол жамоли. 18.05 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.15 Пахтакорларнинг долзарб вазифалари. 18.45 "Санъат усталари". Абдурахим Исмоилов. 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 "Мухбирларимиз хабар қилади". 20.15 "Дилкаш сўхбатдош". Профессор Ғуллом Зокиров. 20.40 Оқшом эртаклари. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.25 Истиқлол жамоли. 21.30 Эълонлар. 21.35 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "ГУЛЛА, ЯШНА, МУСТАҚИЛ ДИЕР!". Экранда - Сирдарё вилояти. 22.35 ЎзТВ хазинасида. В. Шекспир. "Отелло". Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли. 2-қисм. 23.45 - 00.10 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II

19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). "ОМАД" таништиради: 9.00 "Совга". 9.30 Эълонлар. 9.40 Видео - "О". 11.20 Эълонлар. 11.30 "Эм-Ти-Ви" дан мусиқалар. 12.00 "Курьер". 12.20 Эълонлар. 12.30 "4/8". Мусиқий кўрсатув. 13.00 "Даракчи". 13.10 Эълонлар. 13.15 - 15.00 Видео - "О".

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

11.20 - 16.00

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

19.55 "Динозаврга айланмалик". 20.10 "Ҳеч ким унутилмайдик". 20.15 Киномарафон. "Айланган зот". Бадий фильм (Франция). ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ 22.25 - 23.30 Буюк Ғалаба-нинг 50 йиллиги. "Альбатрос"нинг сўнгги рейси". Бадий фильм. 1-серия. "ОСТАНКИНО" ТЕЛЕКАНАЛИ 5.30 - 8.00 "Тонг".

ЎзТВ I

6.30 - 8.30 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

8.30 Истиқлол жамоли. 8.35 Болалар учун фильм. "Дўстим Коля". 10.00 "Афсоналар ороли". "Ақиллар ҳақида ҳикоялар". Телесериаллар. 10.25 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиларлари (АҚШ). 10.35 Кичкинтойлар учун. "Дилдан куйлаб, уйна кувнаб". 11.00 "Ешлик" студияси. "Талаба бўлиш осонми?". 11.35-12.15 "Бола бошидан...". Мактабгача тарбия масалалари.

ЎзТВ II

19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). "ОМАД" таништиради: 19.50 "Омад" тақими. 20.00 "Жозиб". 20.20 "Бир шингил хангома". 20.30 "Зиндаги еҳуд муҳаббат". 20.50 Видео янгиларлари. 21.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва эълонлар. 22.00 - 24.00 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.00 - 19.55

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 19.00 "И. Бродский билан бирга сайр". 2-кўрсатув. 19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 Д. Чейз асарлари экранда. "Хавфли ҳисобланади". Бадий фильм (Италия). 22.25 - 22.55 "Спорт юлдузларини саралаб...". Яхши ният уйинлари.

Чоршанба, 10

ЎзТВ I

6.30 - 8.30 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

8.30 Истиқлол жамоли. 8.35 Болалар учун фильм. "Дубравка". 9.50 Лотин алифбоси. 10.20 "Аждодлар мероси". Кинодастур. 11.00 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиларлари (АҚШ). 11.10-12.15 В. Шекспир. "Отелло". Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли. 2-қисм.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Истиқлол жамоли. 18.05 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.15 "Болалар меҳмонхонаси". 18.40 "Ешлик" студияси. "Армонли дунё". 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Дутор ва танвор тароналари. 20.10 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "ЎЗБЕК ДАВЛАТЧИЛИГИ ТАРИХИ". 1-кўрсатув. 20.40 Оқшом эртаклари. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.25 Истиқлол жамоли. 21.30 Эълонлар. 21.35 "Шаҳар бедарвоза эмас...". 22.20 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. Замонавий ўзбек кўшиқлари-нинг "АНОР" телевизион танлови. 23.20 - 23.45 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II

19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 "Спринт". 20.15 "Ешлар ижоди". 21.00 "Ташкент: шаҳар юмушлари". 22.00-23.45 "Матонат". Бадий фильм.

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.00 - 19.55

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

19.55 "Янги чизиқ". 20.40 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп сериали бадий телефильм. 21.30 "Ҳеч ким унутилмайдик". 21.35 "Оддий кун". 22.10 "Атом сирлари". Видеофильм.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

Пайшанба, 11

ЎзТВ I

6.30 - 8.30 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.

8.30 Истиқлол жамоли. 8.35 Болалар учун фильм. "Дўстим Коля". 10.00 "Афсоналар ороли". "Ақиллар ҳақида ҳикоялар". Телесериаллар. 10.25 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиларлари (АҚШ). 10.35 Кичкинтойлар учун. "Дилдан куйлаб, уйна кувнаб". 11.00 "Ешлик" студияси. "Талаба бўлиш осонми?". 11.35-12.15 "Бола бошидан...". Мактабгача тарбия масалалари.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Истиқлол жамоли. 18.05 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.15 Фан ва ишлаб чиқариш. 18.40 "Навоийхонлик". 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 "Пахтакор-79" хотираси. "Армонда кетган 17 ўғул". 20.10 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "ЎЗБЕКИСТОН ВА ЖАҲОН". 20.40 Оқшом эртаклари. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.25 Истиқлол жамоли. 21.30 Эълонлар. 21.35 "Хирмон тўлиб тўқиди дов...". Республика галлакорларининг меҳнат ютуқларига бағишланган кўрсатув. 23.05 Футбол буйича Осиё чемпионлари кубоги. "Нефтич" (Фаргона). "Ситора" (Душанбе). 00.35-01.00 "Ўзбекистон" ахбороти.

ЎзТВ II

19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). "ОМАД" таништиради: 19.50 "Омад" тақими. 20.00 "Жозиб". 20.20 "Бир шингил хангома". 20.30 "Зиндаги еҳуд муҳаббат". 20.50 Видео янгиларлари. 21.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва эълонлар. 22.00 - 24.00 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III

ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ

18.00 - 19.55

ТУРКИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

РОССИЯ ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ

19.55 Хонаки экран. "Санта-Барбара". Кўп сериали бадий телефильм. 20.45 "Рек-тайм". 21.15 "Репортер". ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИЕСИ 21.30 - 23.40 "Альбатрос"нинг сўнгги рейси". Бадий фильм. 3 ва 4-сериялар. "ОСТАНКИНО ТЕЛЕКАНАЛИ 5.30 - 8.00 "Тонг".

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.55 "Йулбошчи". 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 "Москва - Кремль". 20.50 1994 йил кўшиқлари. 21.35 - 23.15 "Парадиз йўли". Бадий фильм (Одесса киностудияси).

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Истиқлол жамоли. 18.05 "Бугун". Ахборот кўрсатуви. 18.15 "Оромгоҳлар кўйида". 18.40 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "Ешлик" студияси. "ЭЪЗОЗ". 19.25 Эълонлар. 19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Эълонлар. 19.55 Бевосита мулоқот. Уюшган жиноятчилик ва коррупцияга қарши кураш тўғрисида. 20.40 Оқшом эртаклари. 20.55 Эълонлар. 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.25 Истиқлол жамоли. 21.30 Эълонлар. 21.35 "Маърифатнома". 22.05 Ҳофизлар хониш қилганда. 22.35 Футбол буйича Осиё чемпионлари кубоги. "Нефтич" (Фаргона) - "Копетдог" (Ашбад). 00.05 - 00.30 "Ўзбекистон" ахбороти.

19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 "Қалбингда куёш порласин". 20.15 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "ВАТАН ТУЙҒУСИ". 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.25 Ташкент оқшомлари. 22.25 - 23.55 Буюк Ғалаба-нинг 50 йиллиги. "Батъка". Бадий фильм.

18.05 "Ҳафтанинг машҳур кишиси". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Мўъжизалар майдони". 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 С. Синьоре, И. Монтан, С. Сандрелли "Поли-ция, Питон-357" детектив фильмида (Франция, ФРГ).

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

9.00 "Мультифейверк". 9.45 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва эълонлар. 10.10 Видеоид. 10.30 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва эълонлар. 11.10 "Кинонигоҳ". 12.40 "Омад" тақими. 12.50 "Жозиб". 13.10 "Бир шингил хангома". 13.20 "Зиндаги еҳуд муҳаббат". 13.40 Видео янгиларлари. 14.05 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва эълонлар. 14.50 "Кинонигоҳ".

19.30 "Ўзбекистон" ахбороти (рус тилида). 19.50 Болалар учун. "Табассум". 20.35 "Дарвоқе...". 21.00 "Ўзбекистон" ахбороти. 21.25 Шифокор маслаҳати. Бевосита мулоқот. 22.10 - 23.10 "Мусиқали меҳмонхона".

11.00 - 16.00 "ЎЗБЕКИСТОН" ТЕЛЕКАНАЛИ 11.00 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар". 11.25 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "Илк одамлар". Мустақил Ўзбекистоннинг ташқи сиебати. 12.10 "Ўзбекистон: ҳамкорлик йўлида". 12.35 "Би-Би-Си" янгиларлари (инглиз тилида). 12.50 "Уммондан томчи". 13.25 "Кашфийтлар оламида". 14.05 "Си-Эн-Эн" янгиларлари (инглиз тилида). 14.20 "Жаҳон ва биз". 14.55 ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИГА. "Ўзбекистон - қадрдон уйим". 15.40 "Бу ажиб дунё".

18.00 - 20.00 "ЎЗБЕКИСТОН" ТЕЛЕКАНАЛИ 18.00 "Овросе-ТВ" таништиради: "Аделаида". Бадий фильм. 21.30 "Мулақо махфий". 22.20 "Спорт кўрсатуви".

18.00 - 20.00 "ЎЗБЕКИСТОН" ТЕЛЕКАНАЛИ 18.00 "Овросе-ТВ" таништиради: "Аделаида". Бадий фильм. 21.30 "Мулақо махфий". 22.20 "Спорт кўрсатуви".

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

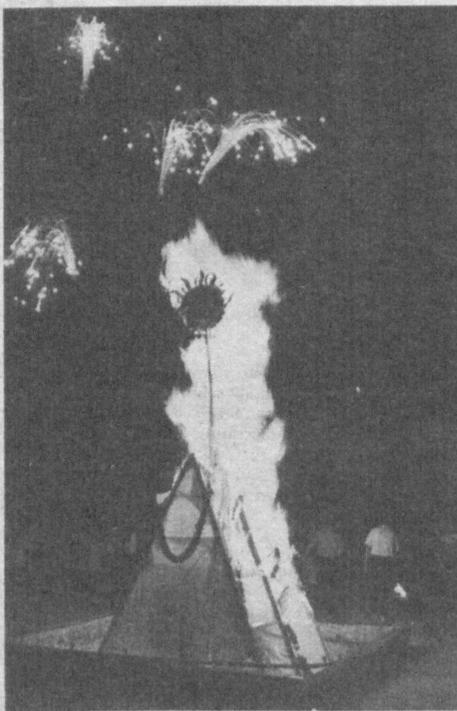
18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.

18.00 "Тигиз пайт". 18.25 "Шаддод Роза". Телесе-риал. 18.50 "Оқ тўти" клуби. 19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.00 Янгилар. 20.30 - 23.00 Яхши ният уйинлари. Епилиш маросими. Футбол. Россия - жаҳон терма командалари. Санкт

«ОҚТОШ» ТҮЙИ

Эллик йил муқаддам, оғир уруш йиллари даврида В. П. Чкалов номидаги Тошкент самолётсозлик заводи болалар хордиқ олиш лагерини бунёд қилган эди.

Бўстонлик туманининг тоғли, кўркам водийси орқали шарқираб оқиб турган «Оқтош» дареси бўйига жойлашган мазкур даргоҳ ўша пайтлар 200-250 нафар ёш авлодни ўз кучоғига олар эди. У пайтлар болаларнинг ўзлари ўз оромгоҳларини обод қилишар, ошхона учун ўтин териб келиб, ердам беришар, ахён-ахён атрофдаги боғларга бориб олма, олча териш билан боғбонларга кўмаклашишар, шифохона учун доривор гиёҳлар териб беришар эди. Ана шундай мураккаб даврда ташкил топган «Оқтош»нинг киефаси бугун бутунлай бошқача. Гулзор йўлкалар, фавворали майдонлар, павильонлар, спорт майдончалари, бассейн, қатор тизилган коттеджлар доим гавжум.

Ошхонада мазали таомлар пиширилиб, болалар кунига олти маҳал овқатланадилар. Уларнинг таомномаларида ёз маҳсулоти ширин-шарбат мевалар, узум сувлари, сут-қатик, қандолат маҳсулотлари кўрсатилган. Мазкур лагерда дам олиш ниҳоятда мароқли. Ҳар ким истаган хунари бўйича машғулотларга қатнашади. Бадний ҳаваскорлик тўрағи ишлаб турибди, спорт ўйинлари уюштирилади.

«Оқтош» болалар оромгоҳи бугун 50 ёшга тўлди. Уни байрам қилиш учун ҳамма баб-баробарига тайёргарликни қозитдилар ва ниҳоят бу маросим куй-қўшиқлар мавжи, ўйин-култини

қозитиш билан байрам қилинди. Байрам кунига бағишланган шеърлар янгради. Интэрмедиялар, спектакллардан парчалар намойиш этилди.

Кувноқ ёшларнинг мазкур байрамида Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раиси Х. Жамолов, кенгаш раиси ўринбосари М. Тўлаганова иштирок этдилар. Тошкент шаҳар қасаба уюшмалари кенгаши

раиси О. Сафоев ва Тошкент самолётсозлик заводи раҳбарлари болаларни шонли юбилей билан сидқидил табриқлаб, байрамга тайёргарликда алоҳида ўрнатқанларга ўзларининг фахрий ериқлари, шунингдек, совғасаломларини тақдим этдилар.

«Ишонч» мухбири. Суратларда: Оромгоҳ тантаналаридан лавҳалар. Р. Нуриддинов суратлари. (ЎЗА)

Остона ҳатлаган Шокир ҳовли супираётган хотинини кўриб ўшқирди:

— Ҳа, нимага қаққайиб турибсан?

— Вой, нима қилай, дадаси?

— Амманнинг бузоғидай анграймасдан юкларни кўлимдан олсангчи!

Аёл эрининг юкини олиб, ҳасратга тушди:

— Хўп қелдингизда, дадаси, болам боққин кечкурун уйқуси олдида дадам қачон келадилар, деб тоза гинийди-да. Худо хоҳласа эрта-индин келиб қоларла, деб аранг тинчитганим.

— Қани ўзи?

— Мақтабга қатнапти-ку, хабарингиз йўқми ҳали?

Шокир мийиғида кудди. Дарвоқе, туршак сотгани сафарга чиққан пайтларда август эди, ҳозир сентябрь. Ўғли ҳам етти ёшга тўлиб ўқишга борадиган бўпти-да.

Кечга яқин ўғли келганда, бағрига босиб сўради:

— Қани, сенга нима олиб келганимни топ-чи!

— Пальто, телпак, кастюм, ботинка...

— Ё алҳазар, барини тўғри топди-я, — ёқа ушлади Шокир, — бу ўғлинг авлие бўп қолгани, хотин?

Эрининг ҳаяжони хотинига ўтди:

— Вой, билмасмидингиз, ярим авлие-ку бу. Айтгандай энди сансирамайлик болани, дадаси, авлие таҳлидларни сансираш гуноҳ. Мен Мавлуда отинга ўтиб, бу тоифаларга қандай муносабатда бўлишликни билиб кесам.

Янгиликни биринчи бўлиб Мавлуда отининг кўшнисидан эшитган Соли қассоб мактабдан тупроқ чангитиб қайтаётган Норбойнинг йўлини тўсди.

— Сизга арзим бор, тақсир! — деди у кўлини кўксига кўйиб.

Бола мени масҳаралапти, деб ўйлади шекилли, чап бериб қочаркан, баралла сўқди:

— Хе, ўша...

Шарм-хаёга тўғри келмас бундай гапни бошқа бировдан эшитганда қассоб соғ кўймасди. Бироқ кимсан «ярим авлие» боланинг аччиқ сўзи ҳам асалдай тотиркан.

— Келинойингиз банисада нима опкелишини айтиб беринг, — дея ҳаллослаганча югуриб қолди унинг орқасидан. — Ўғлим-қизлигини топсангиз мана шу пул сизники.

Норбой шартта тўхтади-ю бели букилмаган юз сўмликни чанг солиб, киссага урди.

— Қиз, — деди ўйлаб ўтирмай Норбой ҳам.

Кечкурун қозоғга ўралган уч кило гўшт кўтарган қассоб Шокирнинг уйига кириб келди.

— Ўғлингизга таң бердик, — деди у остона ҳатламасданоқ, — ҳақиқатдан авлие бўп қолти у.

Шу-шу Шокирнинг уйи қадамжога айланди-қолди.

Бир аёл эри билан мурасаси қочиб, кимдандир гумонсираётганини айтиб

қиради:

— Турмушимда ҳаловат қолмади, — дейди у, — бир этак боласи туриб, отаси дайдишни кўймапти. Қайси хотин йўлдан урганини айтиб берсин ўғлингиз.

— Гумонсираганларингизнинг исмини айтинг, — деди боланинг онаси.

Аёл шубҳаланганларининг ҳаммасини бирма-бир такрорлайди.

— Ҳалима! — дейди бола ўйлаб ўтирмасдан дафъатан.

Ўша кунни Ҳалима отли бечораларнинг шўрига шўрва тўқилди, деяверинг.

Дардига шифо излаётган яна биров чўнтагидан мўмай пул чиқариб, Норбойга ялинади:

— Ростини айтинг, ҳазратим, мен яна қанча яшайман, ўламанми қоламанми?

Норбой нима дейишни билмай анграйиб тураверади. Бемор ялинади, елборади:

— Аямай айтаверинг қанча умрим қолган? Бу касаллик мени одойи тамом қилди?

Боланинг тоқати тоқ бўлиб, бақириб беради:

— Уласиз!

Бемор ўша заҳоти турган жойига шилқ этиб тушади.

Уч гилдиракли велосипед кўтарган амаки кириб келади.

— Менгами? — деб сўрайди Норбой ҳовлиқиб.

— Машинамни ким ўғирлаганини айтсангиз сизга бераман, тақсир! Машина ака-ука ўртамизда эди, менинг уйимда турарди. Бир кечада гумдон бўлди. Ким олдийкин?

Қайта-қайта такрорланиши тўфайли

«ака» сўзи миёнага жойлашиб қолган бола тасодифан «ака», деб юборади.

— Йўғ-е, ахир ўртамизда-ку?! — дея хайрон бўлади ҳалиги киши.

— Ака! — дея такрорлайди бола яна.

Ака-ука ўртасида кўтарилган шу кунги қиёмат-қойимни участка милицияси аранг тинчитади.

Орадан уч кун ўтар-ўтмас керакли жойлари «шилланган» машина қишлоқ четидagi жарликдан топилади.

Ука бўлмиш ўша заҳотиёқ Шокирнинг уйига келиб ўдағайлайди:

Энди акамнинг юзига қандай қарайман, бир йўла сени-ю қалбаки авлие болангни ўлдириб қўя қолайми? Фирибгарлигинг учун керакли жойга арз қиламан!

Уларнинг жанжаллини кўни-кўшнлар ўртага тушиб, тинчитишади.

Шу кунги воқеадан сўнг юрак олдириб қўйган Шокир «болам авлие» деяверингдан тилини тийди:

Шу-шу «митти авлие»нинг шухрати ерилган пуфак сингари бирданга пучга чиқади-кетади.

МУАССИС:
ЎЗБЕКИСТОН
КАСАБА УЮШМАЛАРИ
ФЕДЕРАЦИЯСИ
КЕНГАШИ

Бош муҳаррир ўринбосари
Акмал АКРОМОВ

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ:

Рустам АБДУРАЗЗОҚОВ,
Абдуманноп АЛИМБОВЕВ,
Дилбар ЖАҲОНГИРОВА,
Тургунбой МАДИЁРОВ,
Тургун НАЗАРОВ (масъул котиб),
Муҳаммаджон ОТАҚУЛОВ,
Муҳайё ТўЛАГАНОВА,
Раъно УБАЙДУЛЛАЕВА,
Баҳодир УМУРЗОҚОВ,
Тўлқин ҚОЗОҚБОВ
(бош муҳаррир).

• Бош муҳаррир қабулхонаси — 56-25-36
• Бош муҳаррир муюмини — 56-52-89
• Масъул котиб 56-52-78

БЎЛИМЛАР

• Қасаба уюшмалари ва мухбирлар билан ишлаш — 56-82-79
• Социал адолат, иқтисодий ҳаёт, маданият, маънавият ва хатлар — 56-87-78, 56-87-63
• Ишлаб чиқариш ва ҳўжалик — 56-85-43

• ВИЛОЯТЛАРДАГИ
МУХБИРЛАРИМИЗНИНГ
ТЕЛЕФОНЛАРИ:

Андижонда — 5-23-10
Бухорода — 3-50-10
Гулистонда — 2-24-98
Жиззахда — 2-31-41
Навоийда — 3-52-99
Наманганда — 6-22-10
Нукусда — 2-44-46
Самарқандда — 35-64-22
Термизда — 2-70-07
Тошкентда — 56-82-79
Фарғонада — 4-28-29
Урганчда — 6-03-40
Қаршида — 5-33-71

• Мухарририятга келган кўлэмалар (2 ораликда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Тахририят воситачилик қилмайди. Мақола-лардаги ҳамда реклама ва эълонлардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъуляти муаллифлар ҳамда реклама ва эълон берувчилар зиммасидадир.

• Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.

• СОТУВДА эркин нарҳда.
• Шанба кунлари чиқади.
• Босишга топшириш вақти — 19.00. Топширилади — 19.00

• Навбатчи масъул:

Тожибой АЛИМОВ.

• МАНЗИЛИМИЗ:

700165, Тошкент шаҳри,
«Правда Востока» кўчаси, 24-уй.
• 69384 нусхада босилди.
• Нашр кўрсаткичи: 64560; 64561.

• Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Матбуот Давлат қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган.

• IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.

• «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили. «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. • Буюртма Г-1062.

1 2 3 4 5 6